БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 170 (9925) | 1962 оной июлиин 20, пятница | Сэн 2 мүнгэн

[К]оммунистнуудай [тү]рүү үүргэ улам [д]эшэлүүлхэ

[К]оммунистын нэрэ хүндэһөө [ю]ун юун байхаб! Комму[нист]ын хэрэгэй түлөө эгээл [үнэ]доcотойгоор, шэн габьяа[т]аар тэмсэгшэд комму[нис]тнууд юм гэжэ совет хү[н] харадаг байна. Граждан[ай] гал дүлэн соогуур, [х]арһан ажахые һэргээн [байгуу]лхын түлөө тэмсэлдэ, тэрэнэй удаа индустриа[лизаци] ба хүдөө ажахые кол[лект]ивизацилха үедэ, манай оронoй хуби заяанай [шиид]хэгдэжэ байһан Эсэгэ [ор]оо хамгаалгын дайнай хү[н]дэ жэлнүүдтэ, дайнай [ха]то тээхи үедэ коммунист[нууд] хододоол түрүү зэргэдэ, [эгээл] бэрхэшээлтэй газарта [я]ажэ ябаа бшуу. Арад зо[нойнгоо] эрхэ сүлөөгэй, зол жар[гал]та байдалай түлөө комму[нис]тнууд хүсэ шадалаа, наһа [бэеэ] хайрлангүй тэмсэһэн [бай]на.

[Ар]ад зонойнгоо аша туһада [...] хэхэ гээшые бүхы ажа[байд]алай уг зорилго мүн гэ[жэ] харадаг коммунистын — [мүнөөн]эй үе сагай түрүү хүнэй [шэн]жэ шанарые партиин XXII [съез]д дээрэ баталан абтаһан [КП]СС-эй Устав дотор тодо һо[рьж]оор, гүн гүнзэгыгөөр то[дор]хойлогдонхой. Партиин гэ[шүүн] хадаа коммунизмын ма[тери]ально-техническэ үндэһэ[[...]]и байгуулхын түлөө тэм[сэхэ] уялгатай, ажалдаа ком[мун]ис ёһоор хандажа, бусад[та ү]льгэр жэшээ харуулха, [ажал]ай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, [...] түрүү юумые үүсхэхэ, тү[рүү]үй дүршэл дэмжэн дэлгэ[рүү]лхэ, техникэ шудалха, [мэр]гэжэл шадабаряа дээшэ[лүү]лхэ, манай Эхэ ороной хүг[жэн] мандаха үндэһэ һуури [боло]гшо социалис ниитын зөө[ри]е арьбадхахын түлөө тэм[сэхэ] уялгатай гээд энэ Устав [з]аагданхай.

[П]артиин Уставай эрилтэ[нүү]дые нарин нангинаар са[хижа], Улаан-Үдын, Захааминай, [...]енскын түрүү предприя[тинуу]дай коммунистнууд тү[рүү] үүргэеэ улам дээшэлүүл[хэ] үүсхэл эдэбхи гаргана, [ком]мунис ажалай ударнигуу[дай] тоо олошоруулна. Пар[тиин] гэшүүд, Социалис Ажа[лай] Герой, КПСС-эй XXII [съез]дын делегат, паровозо-ва[гонн]о заводой электрослесарь[н]эй бригадир А. Н. Оши[ров]ой, СССР-эй Верховно Со[ведэ]й депутат, нарин сэмбын [ф]рикын сэмбэшэн М. Е. [Аф]анасьевагай нэрэнүүд рес[пуб]лика доторнай мэдээжэ бо[л]ой. Эдэнэр хүдэлжэ бай[һан] газартаа коммунис ёһоор [аж]алдаа хандажа, бусадта [үльгэ]эр жэшээ харуулна, үй[лэдб]эриин даабарие үлүүлэн [дүү]ргэхын түлөө нүхэдөө да[хуу]лан ударидана.

[Зэ]яанай совхозой комму[нис]тнууд мал ажал ба тарян [ажа]лайнгаа шухала участо[к]тань хүдэлжэ, хэрэглэг[дээ]гүй арга боломжонуудые [эл]рүүлжэ ашаглана. Энээ[н]эй ашаар тус совхоз гүрэндэ [мах]а худалдаха хахад жэлэй [тү]б 102,2 процент, һү—102,5, [ноо]һо—101,7, үндэгэ—101,1 [про]цент дүүргээ.

[Хү]дэриин совхозой механи[зат]ор, СССР-эй Верховно Со[ведэ]й депутат Р. Д. Гонсору[н] партиин гэшүүнэй нэрэ [нэр]ые дээрэ үргэжэ ябана.

Энэ хүн һүүлэй хэдэн жэлэй турша соо гектар бүриһөө мянган центнер, үшөө дээшэшье кукурузын ногоон набша намаа абана. Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишон, коммунистка Ш. Л. Цыремпилова энэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 106 хурьга абажа томо болгоо. Ажал хүдэлмэридөө баатар габьяа харуулдаг коммунистнуудай үльгэр жэшээ партийна организаци бүхэнһөө дурдажа боломоор.

Зүгөөр эдэ һайн жэшээнүүдэй хажуугаар, мүн гээгдэжэ ябадаг, Уставай эрилтэнүүдые бүдүүлигээр хазагайруулдаг коммунистнууд бии юм. Сэлэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партийна организаци хэдэ һарын урда тээ партиин гэшүүн Б. Ж. Дансоруновые хониной фермэдэ хүдэлхөөр эльгээгээ һэн. Теэд энэ хүн даалгагдаһан хэрэгтээ коммунистын нэрэдэ хүрэмөөр хандахын орондо, харин харюусалгагүй ябадал гаргажа, хурьгадаа олоор ухүүлээ. КПСС-эй райком энэ хүниие партиин гэшүүнһээ гаргажа, тон зүб юумэ хээ. Даалгагдаһан хэрэгтээ ёһын тэдысэ хандахадаа партийна организациин хүсые бууруулна гээшэ, тиимэ тула иимэ коммунист партиин зэргэдэ ябажа шадахагүй байна.

Предприятиин, колхозой, эмхи зургаанай, һургуулиин ажал хүдэлмэридэ, ниитын ажабайдалда коммунистнуудай түрүү үүргэ дээшэлүүлхын тулада партийна эхин организаци бүхэн саг үргэлжэ оролдохо ёһотой гээд манай партиин Устав эрилтэ хэдэг байна. Гэтэр манай республикын партийна бүхы эхин организацинууд энэ эрилтые хододоо нарин нангинаар сахина гэхын аргагүй. Коммунистнуудые ажал хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадуулжа, тэдэнэй оюун бэлигээ гарган хүдэлхэ хэрэгтэ ехэ анахаралаа табидаггүй партийна организацинууд бии. Һаяхан үнгэрһэн КПСС-эй обкомой пленум дээрэ Загарайн партийна организаци ехэ шүүмжэлэлдэ ороо. Юуб гэхэдэ, коммунистнуудые ажал хүдэлмэридэ зүбөөр хубаарилан табиха хэрэгтэ эндэ ехэ һаналаа табидаггүй байна. Жэшээнь, аймагай колхозуудта оройдоол нэгэ коммунист һаалишанаар хүдэлнэ. Тугалшад, гахайшадай дунда нэгэшье коммунист байхагүй.

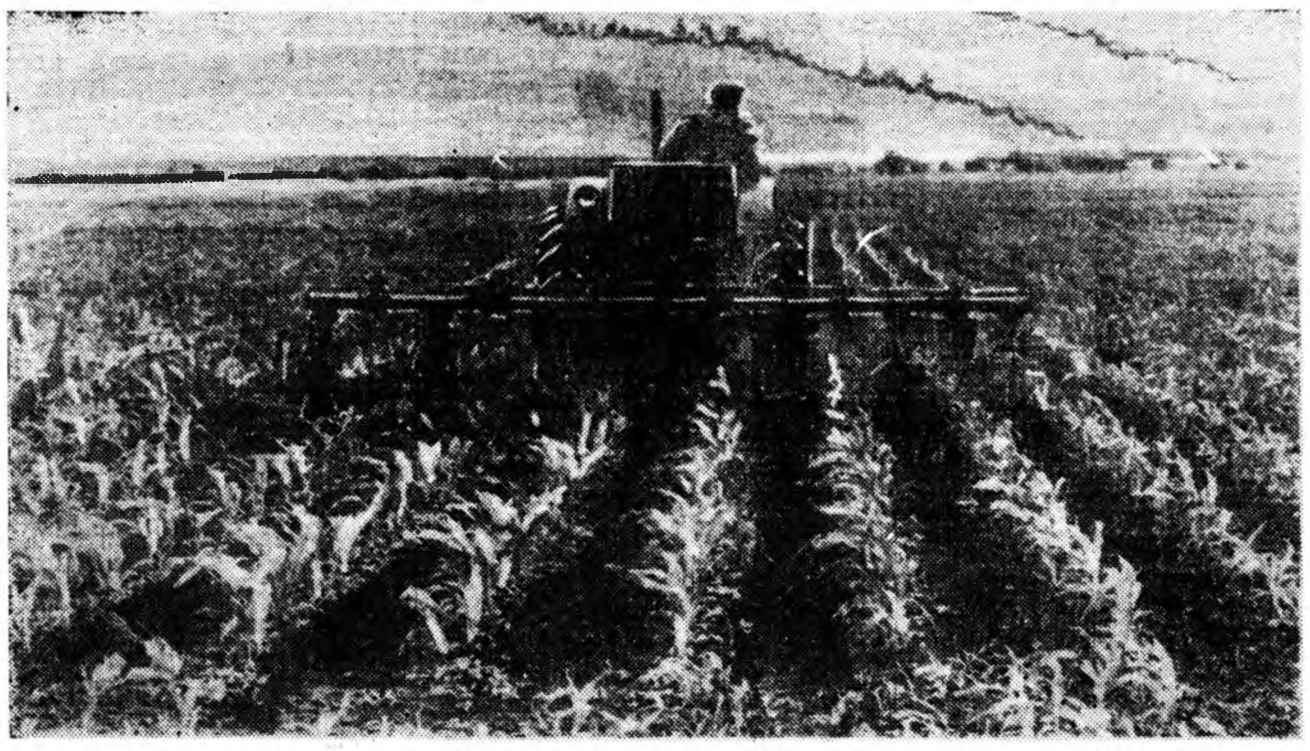
Үйлэдбэриин шухала шухала һалбаринуудта коммунистнуудые эльгээжэ, түрүү үүргэеэ үнэхөөрөө дүүргэхэ, тиигэжэ һайн ажалай үльгэр жэшээ харуулха зорилгоор партийна организацинууд коммунистнуудые зүбөөр хубаарилан табиха асуудал дахин хаража үзэхэ ёһотой гээд КПСС-эй обкомой пленум зааба.

Долоон жэлэй дүрбэдэхи жэлэй даабарие дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхын түлөө бүгэдэ арадай тэмсэлэй шиидхэхы үе саг оробо. Предприятида гү, али колхоз, совхоздо гү—хамаагүй хаанашье социалис мүрысөө ударидажа, олониитэ ажалшадые эмхидхэхэ гээшэ коммунист бүхэнэй нангин уялга мүн.

Ажал үйлэдбэридэ коммунистнуудай түрүү үүргэ дээшэлүүлхэ гээшэ партиин областной комитедэй IV пленумэй тогтоол соо заагдаһан ажахын ехэ зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ шухала нүхэсэл болохо байһаниинь лабтай.

Тэжээл байгаал һаа, мяхан, һүн элбэгээр абтаха

Үдэр бүхэнние дүүрэнээр хэрэглэжэ, үбһэ тэжээл, силос ехээр бэлэдхэжэ абая

Баргажанай колхоз, совхозууд кукурузын баян ургаса хуряажа абахын тула оролдоно. Зураг дээрэ: эндэхи Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой кукурузашадай звеное даагша Федор Эрдынеевич Андалаев зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэжэ ябана.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВЭЙ фото.

Дүй дүршэлтэйнь танилсаба

Чисаанын совхозой кукурузашан Д. И. Грешиловэй даадаг звеногой полинууд дээрэ ургаһан кукурузын ногоон набшатай эшэнүүд зурыжа, урианаар харагдана.

Ажалайнгаа онол аргые шудалжа, мэргэжэл шадабаритай болоһон нүхэр Грешиловэй ургуулһан .кукурузые эндэ сугларһан совхозой кукурузашад хараад һайшааба. Тэрэ баян ургаса абахын тулада газараа һайнаар бэлдэжэ тарилга хэһэн байгаа. Мүнөө тэрэнь саг соогоо харууһалагдана. Кукурузань газарһаа дээрэ гараһан хойноо борнойлогдобо. Тиигээд 120 га газарта түрүүшын зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэгдэбэ. Энэ хүдэлмэриие сугтаа хүдэлдэг Агапитовтаяа табан үдэрэй туршада дүүргээ юм. Поли дээрээ үглөөнэй 5 сагһаа эхилээд, үдэшын 10 саг болотор ажалладаг байгаа.

Үлзытэ, Жаргаланта гэжэ газарнуудта таригдаһан кукуруза буртаг үбһэндэ дарагдаагүй, сэбэрхэн. Эндэхид культиваторта тармуурай шүдөөр борной хэжэ борнойлдог юм.

Тиихэдэ кукурузынгаа ургасын хорхой шумуулда гэмтээгдэхэгүйн тулада тусхай машинаар хоро сасадаг. Эдээн тухайгаа нүхэр Грешилов сугларагшадта хөөрэжэ үгөө.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, КПСС-эй ЦК-гай Хандалгада харюу болгон, тус звеногойхид гектар бүриин 300 центнерһээ доошо бэшэ кукурузын ногоон эшэ набшаһа хуряажа абахаар хараална.

Ж. Бадмаев.

Хори.

Үбһэ хуряалгые—20 үдэртэ

Үбһэ хуряалгые хорин хоногой туршада дүүргэхэ гэһэн уряатайгаар тэжээл бэлэдхэлгые эхилһэн Бэшүүрэй «Рассвет» колхозой 7 бригада сабшалан дээрээ эмхитэйгээр гараба. Тэндэ тракторна 3, морин 13 косилканууд гараа.

Түрүүшын үдэрнүүдтэ Кукуцел, Адага, Мухар, Хёлго гэжэ газарнуудта 150-яад гектар сабшалангай ногоо унагаагдаа. Колхоз бүхы арга боломжонуудаа хэрэглэн, үбһэ хуряалгада ажахын бусад һалбаринуудһаа 300 колхознигуудые, мүн механизаторнуудые тэрэ хүдэлмэридэ табихаар хараална.

Н. ЦЫБЕНОВ.

Малшадай эдэбхи

СЭЛЭНГЭ. **(Телефоноор абтаба).** Аймагай «Коммунизм» колхоз үбһэ хуряалгынгаа халуун хаһые бэлэдхэл һайнтайгаар угтаһанаа харуулна. Гахайн, һаалиин фермэнүүдэй малшад түрүүлэн үбһэндөө оробо. Мүн тарян ажалай нэгэ бригада (даагшань А. П. Кокорин) тэжээл бэлдэжэ захалаа. Мүнөө үедэ хамтадаа 50 гаран хүн, 14 косилка ажаллана.

—Сабшалангаймнай ургаса мүнөө жэлдэ хаа хаанагүй һайн. Ерэхэ үбэл малдаа хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлдэхэмнай лабтай,—гэжэ колхозой түрүүлэгшэ Ф. Е. Архинчеев мэдүүлнэ.

Ажалаа һайнаар эмхидхэһэн гахайн фермынхид түрүүшын хоёр һүри бодхобо.

Ц. Найданов.

КПСС-эй ЦК-да зональна зүблөөн болобо

[Ор]осин Федерациин түбэй, [Зүү]н-Хойто областьнуудай [парт]ийна комитедүүдэй лек[торс]кэ бүлэгүүдэй лекторнүү[дэй], хүтэлбэрилэгшэдэй, поли[тиче]скэ, научна эрдэм дэлгэ[рүүлх]э бүлгэмэй отделенинүү[дэй] харюусалгата секретарь[нуудай] зональна зүблөөн [КП]СС-эй ЦК-да июлиин 16—[д]а болобо.

[Ле]кционно пропагандын ямараар ябуулагдажа байһан тухай, тэрэниие һайжаруулха хэмжээнүүд тушаа КПСС-эй ЦК-гай РСФСР-тэхи бюрогой гэшүүн А. В. Романов элидхэл хэбэ. Түбэй газетэ, журналнуудай, политическэ, научна эрдэм дэлгэрүүлхэ бүлгэмэй, научно-техническэ бүлгэмүүдэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай түлөөлэгшэд зүблөөндэ хабаадаба.

Н. С. Хрущевой Мурманск ошоод байһан тухай

МУРМАНСК, июлиин 18. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. С. Хрущев Эхэ оронойнгоо эгээ ехэ порт мүнөөдэр ерэбэ. Н. С. Хрущев үдын урда тээ город соогуур ябажа, байрын, культурно-ажаһуудалай шэнэ барилгануудые хараа. Һүүлэй табан жэлэй туршада эндэ 400-гаад мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд баригдаһан байна. Тиигэжэ хэды мянгаад бүлэнэр шэнэ байрада ороо.

Н. С. Хрущев удаалуулан загаһанай порт ошоо. Мурманскын загаһашад Советскэ Союзда баригдадаг бүхы загаһанай табанай нэгэ хубиие баридаг юм. Никита Сергеевич «Котлас» траулерые ошожо хараба. Нүхэр Н. С. Хрущев кораблиие хараа, тэрэнэй хүдэлмэрилэгшэдтэй танилсаа. Загаһа буйлуулха ажал ехэтэй хүдэлмэри улам һайнаар оньһожоруулха, кораблиин оньһонуудые залан ябуулха хэрэгтэ автомат түхеэрэлгэнүүдые үргэнөөр хэрэглэхэ шухала гээд Н. С. Хрущев тэмдэглэбэ.

Н. С. Хрущев загаһанай комбинадай хэды цехүүдые хараа. Тэндэхи үйлэдбэритэйнь танилсаа, хүдэлмэришэдтэй хөөрэлдөө. Тэдэнэй ямараар ажалладаг, ажаһуудаг, амардаг тухайнь һонирхоо.

Загаһа буйлуулжа, бэлэн продукци асардаг тамаржа ябадаг ехэ фабрика болохо «Печенга» кораблиие Советскэ правительствын толгойлогшодо загаһанай портын хүтэлбэрилэгшэд харуулба. Энэ корабль хэды хоноод Хойто Атлантика тээшэ ошохонь. Тус кораблиин экипаж долоон жэлэй дүрбэдэхи жэлэй түсэбые болзорһоонь уридшалан дүүргэхын түлөө тэмсэнэ.

Н. С. Хрущев «Стерегущий» гэдэг абаралгын суднада һуужа, Кольско тохой соогуур ябаба. Холын замда ябажа ерэһэн загаһа баридаг суднанууд һаяхан ерээд байгаа. Загаһанай шэнэ портын барилгые Н. С. Хрущев хараба.

Н. С. Хрущевой городой үйлсөөр, корабль дээгүүр ябахадань, Мурманскын хэдэн арбаад мянган ажалшад халуунаар амаршалба.

Мурманска областиин загаһанай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөндэ Н. С. Хрущев июлиин 18-най үдын хойно хабаадаба. Загаһашад, портын хүдэлмэрилэгшэд, үйлэдбэриин түрүүшүүл, загаһанай промышленностиин бусад мэргэжэлтэд зүблөөндэ хабаадаһан байна. Латвиин, Литвагай, Эстониин, Карелиин, Архангельска, Калининска областьнуудай загаһа баридаг, буйлуулдаг предприятинуудай түлөөлэгшэд тэндэ байгаа. Нүхэр Н. С. Хрущев зүблөөнэй түгэсхэлдэ үгэ хэлэбэ. Тэндэ байһан хүн зон Н. С. Хрущевой үгэ хэлэхые халуунаар угтаа.

Мурманскын ажалшадай митинг

МУРМАНСК, июлиин 18. (ТАСС). Һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэһэн стадион дээрэ Мурманскын хори гара мянган ажалшад мүнөөдэр үдэшэлэн сугларба. Эндэ городой хүн зоной митинг болоо. КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. С. Хрущевой митингдэ ерэхэдэнь, тэндэ байһан хүн зон нэрьесэ альга ташажа угтаба. Партиин горкомой нэгэдэхи секретарь В. П. Родин митингые нээгээ.

Жэшээтэ ажалай «Минусинск» гэдэг траулерай капитан В. Видинеев митингдэ үгэ хэлээ.

Удаалуулан загаһанай комбинадай нэгэдэхи заводой хүдэлмэрилэгшэ, коммунис ажалай ударник Анна Табарина үгэ хэлэһэн байна.

КПСС-эй Мурманск обкомой нэгэдэхи секретарь Г. Я. Денисов, Мурманскын судоверфиин мастер П. И. Попутников, СССР-эй Наукануудай академиин Кольско таһагай хүдэлмэрилэгшэ, геолого-минералогическа эрдэмэй доктор М. С. Точилин гэгшэд митингдэ үгэ хэлээ.

Н. С. Хрущев митингдэ тодо һонор үгэ хэлэбэ. Тэндэ байһан хүн зон Н. С. Хрущевые нэрьемэ альга ташалгаар угтаба.

Мяхан—манай гарта

Хүдөө ажахын үйлэдбэриие хүгжөөхэ, эдеэ хоолой зүйлөөр арад зоной хэрэглэмжые хангаха талаар манай коммунис парти, правительство туйлай ехэ анхарал хандуулна. Энэ шухала зорилгые шиидхэлгэдэ колхозоймнай гэшүүд бүхы арга боломжо, хүсэ шадалаа элсүүлэн, тэрэниие дүүргэхын түлөө шармайн оролдожо байнхай.

Манай колхоз мяха абалгые ехэдхэхэдээ, хамагай түрүүндэ малайнгаа тоо толгой олошоруулха ябадалда гол анхарал хандуулна. Урдань мал ажалаа эрхилхэдээ, буруу хашарагуудые эрэ эмэ илгаагүй гүрэндэ тушаажархидаг гээшэ һэмди. Мүнөө энэ ябадалые эсэслэн болюулжа, тэдээн cooһoo эмэ малыень шэлэн илгажа, ороондо оруулха зорилго табинабди. Тиихэдээ жэлдээ адагынь 150 толгой эбэртэ бодо мал нэмэн түлжүүлхэ, мяха абалгаяа һураггүй ехэ болгохо аргатай болообди. Мүнөө 320 үнеэн тоологдоно. Тэдэнһээ гадуур 200-гаад толгой залуу эмэ мал бии. Мүнөө жэл тэдэнэй 150 толгойень илгажа, ороондо оруулхамнай.

Мяха абалгые ехэдхэхэдээ, гансахан колхозойнгоо ниитын малай ойро хүрэхэ бэшэ, мүн ондоо ажахынуудһаа, тэрэшэлэн колхознигуудһаа мал олоор худалдан абажа, тэдэниие шахаха бордохо болонобди. Илангаяа манай колхозтой хүршэ һуудаг Шэтын областиин колхознигуудһаа мал худалдан абаха арга бии. Тиигэжэ энэ жэлдэ хэдышье һаань, хизаарлалтагүй мал худалдажа абахамнай. Мүнөө дээрээ 40 гаран тугал абтаа.

Колхозоймнай эрхэ байдалда гахай үсхэбэрилгэ гол һуури эзэлнэ. Энэ жэлэй түсэбэй ёһоор 220 эхэ гахай түрүүлнэбди. Тэрээн дээрэ үшөө 100 толгой залуу эмэ гахай үрэжүүлхэдэ, хэды олон түл абтаха гээшэб? Хэрбээ үсхэбэрилэгдэжэ байһан 220 гахайһаа толгой бүриин 12 поршоонхо абаа һаа, үлэгшэ 100 толгойһоонь мянгаадһаа нааша түл абтаха болоно. Энэ хадаа мяха абалгые ехэдхэхэ горьтойхон нөөсэмнай боложо үгэнэ.

Гахай олоор үсхэбэрилөөд байхада, тэрээндэ таарамжатай һайн байра хэрэгтэй. Тиимэһээ 600—700 толгой гахайн байха байра баригдажа эхилэгдээ. Тэндэ шахан таргалуулагдаха гахайнууд оруулагдаха. Тэрэ байра гахай эдеэлүүлхэ бүхы түхеэрэлгэтэйгээр бодхоогдохо. Тиигэжэ шахамалнуудые эдеэлүүлхэ механизм, тэдэниие уһалха уһалуури тодхогдохоор хараалагдана. Шэнэ байра ууралаар дулаасуулагдаха юм. Саашадаа баһа тиимэнүүд байранууд баригдаха.

Мүнөө ганса хүн 50 эхэ гахай гү, али 100 толгой шахамал, үгышье һаа, 150 толгой түлжүүлэгдэжэ байһан залуу гахай харууһалжа байһан һаа, шэнэ байрын ашаглалгада оруулагдаад, тэрэнэй оньһожоруулагдаад байхада, гахайшад хоёр-гурба дахин олон толгой харууһалдаг болохо байна.

Мал, илангаяа үүсэлгэдэхэ мал, эдеэлүүлгэһээ боложо шэмэ халдадаг, шэгнүүрээ нэмээдэг байһаниинь мэдээжэ. Урдань мал бордоходоо, бүдүүн тэжээлһээ гадна, концентрат үгэлсэдэг һэмди. Тэрэмнай малые шахан таргалуулха эрилтэ хүсэд хангадаггүй байгаа. Малай тэжээлые олон янзын, шэмэтэй болгохын зорилгоор энэ жэлһээ эхилжэ шахамалнуудта эдюулхэ хартаабха, саахарай свёкло таригдаа. Тэрэшэлэн гахайда эдюулэгдэхэ комбинированна силос дарагдаха. Тиихэдээ кукуруза, тарянай үлэгдэл, элдэб ургамалай үндэһэ, бэшэ бусад зүйлнүүдые холижо, силостээ оруулха байнабди. Малда эдюулэгдэхэ эдэ бүхы тарималнуудые ургуулха оньһожоруулагдаһан звено бии болгохо һанаатайбди.

Үүсэлгэдэхэ мал илгагдажа, һайн бэлшээридэ табигдахадаа, шахан таргалуулагдана гэжэ нэрлэгдэдэг. Хэнээгүй залуу мал һайн бэлшээридэ ябуулагдахадаа хүшэ абадаг байһаниинь хэлсээнгүй. Гээшье һаа, гансахан бэлшээреэр малые таргалуулха гээшэ хангалтагүй. Нёдондо нэгэ наһа хүсэһэн тугалнуудай амидын шэгнүүр 250—270 килограмм татаа һэн. Мүнөө жэл тэды наһатай тугалнуудай шэгнүүр 300 килограмм хүргэхэ зорилготойбди. Тэрэниие туйлахын тулада бэлшээридэ ябаһан залуу малда таря болон бусад тэжээл үгэлсэхэ болонобди. Тиихэдэ тэдэ малнуудай томо болосотой, һайн мяха үгэсэтэй байхань элитэ.

Тэрэнэй үрэ дүн тугалшадай мүнөө жэлэй хүдэлмэри дээрэ харагдана. Ахалагша тугалшан Татьяна Федоровна Смолинагай харууһалдаг тугалнууд сүүдхэдээ 900 граммаар нэмэнэ. Тэрэнэй даадаг 120 тугалһаа зургаа һара хахадтай болоһон хэдэн тугал тушаахадамнай, дунда зэргээр 260—275 килограмм татаба. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, хээрын бэлшээриһээ гадуур тугалнуудта нэмэлтэ тэжээл үгэлсэһэнэймнай гэршэ болоно.

Гүрэндэ тушаагдаха 240 толгой буруу, хашарагууд холын бэлшээридэ гаргагданхай. Мүнөө жэлдэшье тарган, мяхалиг малнуудые худалдажа, түсэбөө дүүргэхэ хүсэлтэйбди.

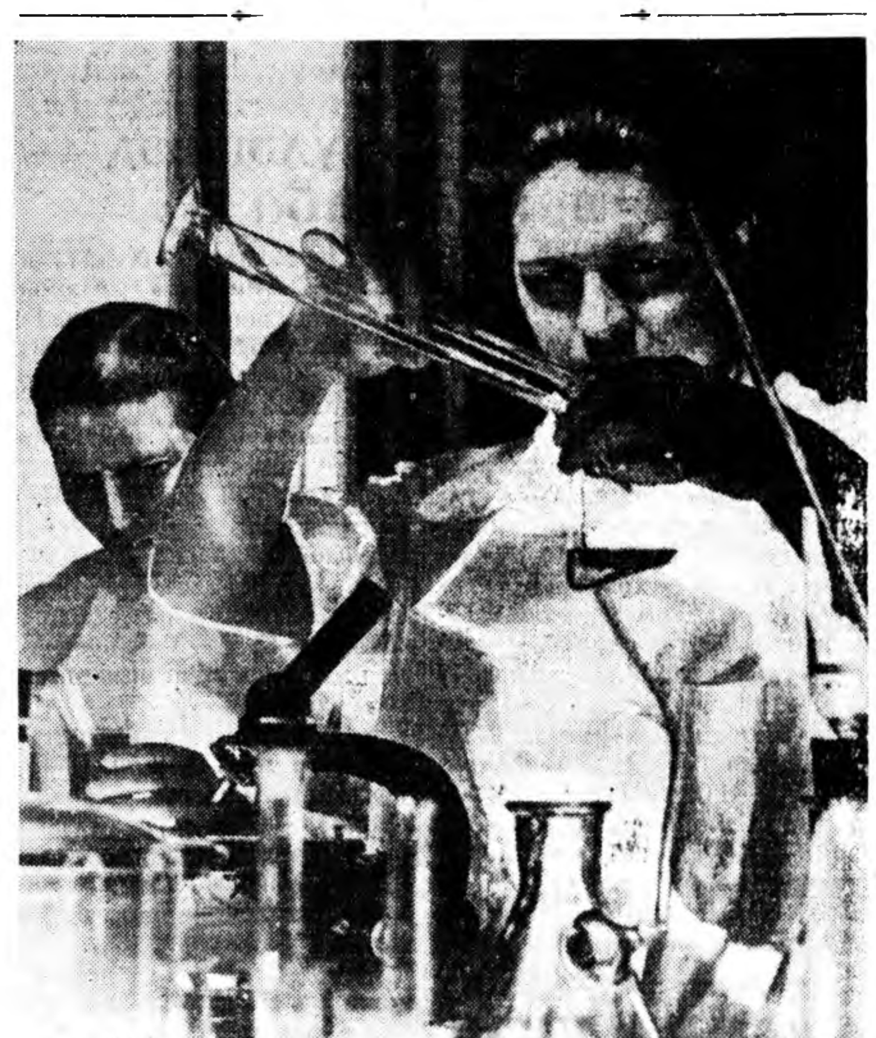
Тэрэшэлэн саашадаа үрэжэл багатай газар элдүүрилжэ, тэндэ тэжээлэй ургамалнуудые тариха, ургаса багатай культурануудай тарилга хорожо, тэрэнэй орондо хартаабха, саахарай свёкло тариха баһа нэгэ зорилго урдамнай байна.

Мяха ехээр тушаадаг болохотойгоо хамта шубуу олоор үсхэбэрилжэ, үндэгэ олоор тушаадаг болохобди. Энэ жэл 130000 үндэгэ гүрэндөө тушаажа, жэлэйнгээ түсэб дүүргээбди.

Искусственна аргаар гахайе ороондо оруулга тэрэнэй үүлтэр һайжаруулха нүхэсэл мүн. Бидэ энэ шэнэ арга хэрэглэхын тулада табан азарга гахайнуудые бэлэдхэжэ һургаабди. Тэрэнэй ашаг туһань гэхэдэ, эрэ гахай олоор баригдахагүй, тэдэниие үсөөн болгохо, тиихэдэ эгээн шэлэдэг үүлтэрэй азарганнуудые бариха болонобди. Тиигээд байхадамнай гахайн үүлтэр һайжаруулагдажа шадагдаха байна. Фермэ дээрэмнай гахайнуудые искусственна аргаар ороондо оруулха пункт бии.

Колхозой правлени, партийна организациин һанаашалжа байгаа эдэ хэмжээ ябуулганууд колхознигуудай үзэмжэдэ табигдажа, үшөө элирүүлэгдээгүй байһан арга боломжомнай хараада абтаха. Хүдөө ажахын, илангаяа мал ажалай продуктнуудые, элбэг дэлбэгээр абадаг болохо арга манда бии. Тиигэжэ парти, правительствынгаа Хандалгада харюусаха байнабди.

М. Кислов,
Бэшүүрэй «Победа» колхозой зоотехник.

БЕЛГОРОДСКО ОБЛАСТЬ. **Белгородско туршалгын биохимическэ завод хулһа, һолоомо болон бусад ургаса хэрэглэжэ, тэжээлэй белок гаргана.**

Тэжээлэй белок малда эдюулхэдэ шэгнүүрынь түргөөр нэмэнэ. Мүн тахяа һайнаар үндэгэлнэ. Зураг дээрэ: лаборант-биохимик З. А. Сошина заводой лабораторидо ажаллажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Магтаалда хүртэмөөр хүдэлхэ

КПСС-эй XXII съездын баталан абаһан партиин Программа хадаа манай орон дотор коммунизм байгуулхаа асари ехэ түсэб хараална.

Ерэхэ 20 жэлэй туршада хүн зоной ажабайдалда хэрэглэгдэдэг үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгэ улам саашадаа хүгжөөгдэхэ, ажалшан түмэнэй олзо доход бүри дээшэлхэ байна. Энээнэйл үндэһөөр совет худалдаа наймаан баһал ехээр хүгжэхэ байһаниинь эли тодо байна. 20 жэлэй туршада эд бараанай розничо эрьесэ 5 дахин ехэ болохоор хараалагдана бшуу.

Совет худалдаа наймаа саашадань хүгжөөхэ талаар КПСС-эй Программа дотор хараалагдаһан түсэб хараа бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ манай республикын худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдшье өөһэдынгөө хубита оруулалсаха байна.

Хүн зоной хэрэглэмжын ехэ боложо, үргэдэжэ байһые манай республика дотор һүүлэй жэлнүүдтэ болоҗо байһан эрид хубилалтанууд эли тодоор гэршэлнэ. Жэшээнь, һүүлэй дүрбэн жэл соо гүрэнэй болон кооперативна худалдаа наймаанай эд бараанай эрьесэ 25,2 процентээр дээшэлээ. Иигэжэ долоон жэлэй түсэбөөр хараалагдаһан хэмжээн һураггүй үлүүлэгдөө.

Худалдаа наймаанай предприятинуудай тоо бүри олошорно. Үнгэрһэн 4 жэл соо 174 магазин, лавка, 64 столово, ресторан шэнээр баригдаа. Иигэжэ хүн зонние хангахын тула республика доторнай хоёр мянга шахуу магазин, ниитын эдеэ хоолой 500 гаран предприятинууд хүдэлнэ бшуу. Гадна ажаһуудалай шэнэ хэрэгсэлнүүд худалдаа наймаанда үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэнэ.

Хүн зонние һайнаар хангадаг худалдаа наймаанай предприятинууд олон боложо байна.

Илангаяа хүдөөгэй ажалшадые һайнаар хангадаг болоһон Тарбагатайн, Захааминай аймагуудай эд хэрэглэгшэдэй союзуудай коллективүүдэй хүдэлмэри магтамаар. Тиихэдэ Первомайска, Кабанска сельпонууд, Баргажанай совхоз-рабкооп баһал онсо шалгарна. Хүдөө нютаг тосхонуудаар ажаһуудаг зондо хүндэтэй болоһон коммунис ажалай ударник гэһэн нэрэ солодо хүртэһэн Захааминай Хамниин сельпогой магазиниие даагша Н. Б. Доржиева, Яруунын культмагые даагша Ц. А. Дармаева, Хори тосхоной номой магазиниие даагша Г. Д. Иванникова, Посольско рыбкоопой магазиниие даагша С. Л. Калмынин болон бусадай амжалтануудаар омогорхон баясамаар.

Гэхэтэй хамта эндэ үшөөл горьтойхон дутагдалнууд бии байһаар. Эгээ мүнөө үедэ хүн зондо шухала хэрэглэгдэхэ олохон янзын эд бараа, илангаяа мал ажалай продуктнууд дуталдана. Гэбэшье энэмнай саг зуурын ушарал мүн. Энээн тухай партимнай арад түмэндөө тодо һайнаар ойлгуулжа үгөө бшуу. Тиигэбэшье һаа, хүдөө ажахын байдалтай ямаршье холбоогүй дутагдалнууд худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ олон.

Үшөө ямар дутуу дунда юумэнүүд бииб? Олохон газарнуудта шухала хэрэгсэлэй эд бараан, эдеэ хоолой зүйлнүүд таһалдадаг, хэрэгтэй юумэнүүд магазин болон складуудта байдаггүй ушар тохёолдодог. Үгышье һаа бааза, складуудта яһала бии аад, харин магазинуудта абаашагдажа, наймаанда гаргагдадаггүй баримтанууд яһала дайралдадаг гээшэ. Хүн зондо тон хэрэгтэй зүйлнүүдэй республика доторнай үгы байһыень мэдэжэ байгаад, горпромторг, совнархозой УРС, ПОД-6, ОРС болон бусад хүтэлбэрилхы зургаанууд тэдэниие ондоо область, республикаһаа асаржа, худалдахые һанаамжалдаггүй юм.

Магазин, лавка, столово шэнээр нээхэ гэһэн даалгабари баһал хангалтагүйгөөр дүүргэгдэдэг, тиихэдэ ажалшадые һайнаар хангаха талаар түрүү дүй дүршэл, онол аргануудтон һулаар нэбтэрүүлэгдэнэ. Аймагуудай потребсоюзууд холын гүүртэ, отаранууд болон тарялан, сабшалан дээрэ ажаллагшадые баһал ёһотоор хангажа шаданагүй.

Республикын хүн зониие эдеэ хоолой зүйлнүүдээр һайнаар хангадаг болохын тулада нютагайнгаа арга боломжые хэрэглэхэ тухай КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол тон муугаар дүүргэгдэжэ байна. Ниитын эдеэ хоолой предприятинуудта хэрэглэхын тула хүдөө ажахын продуктнууд бэлэдхэгдэнэгүй. Загаһа барилга эмхидхэгдэнэгүй, гахай шахаха түсэб дүүргэгдэнэгүй. Буркоопсоюзай комиссионно наймаа эрхилхэ зургаан мяха худалдан абаха хахад жэлэйнгээ түсэб июлиин 1-нэй байдалаар 34,3 процент, һү—14,3 процент, үндэгэ—24,9 процент дүүргэээ.

Зарим газарнуудта магазин, столовонуудта ариг сэбэр сахигдадаггүй, муухай, тооһо богто даруулшаһан, үнгэрхэдөө витринэ, гаршагыньшье таарамжагүй, гуримгүйгөөр табигдаһан байдаг. Тиихэдэ бии байгаа эд бараагаа худалдан абагшадта зохидоор харуулжа шададаггүй. Эдэ бүгэдэ наймаашадай оролдолгоһоо дулдыдана.

Худалдаа наймаанай эмхи зургаануудые үнэн сэхэ кадрнуудаар бүридүүлхэ гээшэ шухала зорилго болоно. Гэбэшье энээн руу гүрэнэй, кооперативна зөөри үригшэд, үбэршэлэгшэд, иигэжэ һураһан этэгээдүүд шэбээлдэг зангаараа. Энээнһээ боложо, үнгэрһэн 1961 ондо 366 мянган түхэригэй үрилтэ хоролто хэһэн 563 ушар тодорхойлогдоһон байна. Гансахан Буркоопсоюзай системэдэ 197 мянган түхэригэй үрилтэ болоо. 1962 ондошье хуули ёһондо таарахагүй ябадалнууд баһал үргэлжэлһөөр. Мүнгэ зөөри үрихэ, хоролто хэхэ ябадал хадаа имагтал кадрнуудые шэлэн абаха заабариин муугаар дүүргэгдэдэг, хүмүүжүүлхы хүдэлмэриин муу дээрэһээ болоно бшуу.

Худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай материально-техническэ бааза һула. Хэрбээ эд бараанай эрьесэ жэлһээ жэлдэ ургажа байгаа һаань, харин магазин, столовонуудай байха гэр байра дуталдана, үсөөнөөр баригдана.

Худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай ажал ябуулгада бии байгаа дутагдалнуудые дары түргэн усадхаха, долоон жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ абаһан уялгаяа заатагүй дүүргэхын хойноһоо худалдаа наймаанай бухы хүдэлмэрилэгшэд шармайн оролдохо уялгатай.

Иимэ болохолоор республикын худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай, ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд өөһэдынгөө абаһан социалис уялгануудые нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын, дутуу дундануудаа дары зайсуулхын түлөө бухы хүсэл оролдолгоёо, мэргэжэл шадабаряа гаргажа хүдэлхэ уялгатай.

М. ХАБАЛОВ,
Буряадай АССР-эй худалдаа наймаанай министр.

Модо хюрөөдэхэ станок бүтээдэг Сэлэн-Дүүмын заводой нүхэр Киргизовэй хүтэлбэрилдэг коммунис ажалай бригадын гэшүүн—шэрдэгшэ Любовь Гончарова халаан бүриингөө даабари хододоо 130—140 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Зураг дээрэ: Л. В. Гончарова.
А. МАНТАЕВАЙ фото.

Коммунис нэрэтэй болохо даа

Нилээд ехэ талмай эзэлһэн заводой хашаа. Үүдэ орон сасуу бетоноор хэгдэһэн ябаган харгынууд иишэ тиишээ һалаатан тарана. Баруун гарһаа эхилээшэдынь цемент татадаг цехэй хана хүрөөд мухардаһан хай. Хойшоо һалаатаһан харгыгаар гэшхэлээд, түмэр замай үндэр гэгшын даамба дээрэ гарахада, зүүн баруун тээшээ гонзойһон тон ехэ корпус харагдаба. Үрөөһэн захынь үүдэ руу нэбтэ харбаһан түмэр замай хажуугаар сайбар-боро үнгэтэй шиферэй хабтагайнууд хада хабсагай мэтээр ябталаатай.

Уухилһаар ерэһэн нэгэ паровоз урдаа түлхиһэн дүрбэн вагоноо цехэй үүдэндэ орхижорхёод, гэдэргээ дары бусана. Аяар тэндэ цементээр, шифереэршье ашаалаатай горьтойхон поезд холын аянда бэеэ зэһэнхэй хэбэртэй.

Хоёр зуу шахуу метртэ һунаһан энэ корпусой баруун захын үүдэ татажа ороходо, цехэй ута руу табигдаһан хэдэн олон агрегадууд түлэг дундаа хүдэлжэ байба. Үйрүүлэн бутаргагдаһан хүбхэгэр боро асбест транспортёроор ехэ гэгшын бункер руу адхагдан, уһанда худхагдан, цемент холигдоһон үдхэн зүйл болоно. Тэрэнь уһанһаа, химическэ бусад бодосуудһаа шүүгдэжэ, эрьелдэжэ байһан ехэ барабанда оройгдон хабтайлгагдана. Тусхай хэмжүүрээр таһа отологдоһон нойтон шифер транспортёр дээгүүр һолжоржо байһан хэбтэ дарагдан саашална...

Шиферэй хабтагайнуудые гаргадаг наада захын машинын нюур талада алталмал хүбөөтэй улаан торгон туг дээрэ «Манай бригада коммунис ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысэнэ» гэһэн үгэнүүд аржыса бэшээтэй.

— Эндэмнай хэнэй бригадын хүдэлмэрилдэг газар бэ,—гээд, цехэй начальник Сергей Григорьевич Ершовһоо асуугдаба.

— Геннадий Александрович Саватеевэй бригада. Одоол һанаха байха, урдаа бариха хүнүүднай энэ бригадын гэшүүд юм.

Иигэжэ хөөрэлдэһөөр машинынь барабанай хажууда ерэхэлээрнай, бункернуудай хажуугаар табигдаһан хүүргэ дээгүүр хоёр хамсыгаа шуужархиһан, үргэн хүдэр сээжэтэй, гушаад хүрэжэ ябаһан хүн гаража ерэбэ. Халзантахаяа забдаһан духа дээгүүрэнь бэлсылдэһэн дуһалнуудые хараһан начальник:

— Хүлэршэтэрөө юу хэжэ байһанаа гаража ерэбэбши,—гээд асууба.

— Энэ үглөөнһөө хойшо шиферэйнгээ холисые өөрөө бэлэдхэлсэбэб. Уржадэр голодоһоной гаралга нормоһоо халин алдаа.

— Зүб. Иигэжэ нарин шалгалта табяал һаа, энэ дутагдалаа усадхахабди.

Геннадий Саватеевтэй хөөрэлдэжэ, бригадынь хүдэлмэритэй тодорхойгоор танилсаха хэрэг гараба. Геннадий Александрович яһала хөөрүү, хүхюуншье хүн. Ажал хэрэг, абаһан уялгаяа заатагүй дүүргэхын тула юу хэжэ байһан тухайгаа эдүүсэн байжа хөөрэжэ оробо.

— Бригададамнай зургаан хүн хүдэлдэг. Халаанаймнай нормо—3300 хэһэг шифер юм.

— Нормоёо хэр дүүргэнэ гээшэбта?

— Бэеэ магтаад яахамнайб, аягүй. Энэ цехэймнай начальник Сергей Григорьевич хэлэг лэ даа,—гээд бригадир начальник тээшээ хараад энеэжэрхибэ.

—Юунэй хэлэлтэ байхаб. Хажуудамнай самбар байна ха юм,— гээд нүхэр Ершов эрьелдээд, хана тээшэ зааба.

Үнэхөөрөө хүрин шэрэтэй ехэ самбар дээрэ цехэй бригада бүхэнэй нормын дүүргэлтэ арбан хоног бүхэндэ харуулагданхай. Эгээл дээдэ захаһаа Г. А. Саватеевэй бригада бэшэгдэнхэй. Халаан бүхэнэйнь нормо 110 процентһээ доошо бэшээр дүүргэгдэнхэй.

Шифер гаргадаг машинань нэгэ жэгдэхэнээр хүдэлнэ. Барабанайнь дороһоо эхилһэн транспортёр дээрэ таһа отологдоһон нойтон шиферэй лентэнүүд удаа дараалан унажа, һубарилдаһаар саашална. Транспортёрой нүгөө захада хүдэлмэрилжэ байһан залуу басагад урдаад ерэһэн лентэнүүдые тодожо абан, нугалаатай түмэрнүүдэй хоорондо хабшан даража, хоболтой болгоод саашалуулна.

Энээхэндэхэнэ, транспортёрой үзүүртэ хүдэлмэрилдэг басагад Лида Петрова, Валя Миронова хоёр бригада соогоо эгээл залуунуудынь. Хоюуландаа комсомолшууд. Залуунуудшье һаа, ажалдаа нилээд дүршэһэн, оншотой солбонор хүдэлнэд.

— Дуран сооxоноо, аалиханаар хүдэлжэ байха арга манда үгы. Заахан удаараа һаа, дээрэ дээрэһээ ерэжэ байһан нойтон лентэ абажа үрьдэхэгүйбди,— гээд Лида басаган хүдэлжэ байха зуураа хөөрэнэ.

Зүб даа, иигэжэ ажаллаагүйдөө халаан соо аяар гурба мянга гаран хэһэг шифер гаргахын аргагүй. Илангаяа хэб дээрэ хүдэлэгшэдһөө продукциин шанар дулдыдадаг байна. Лида Валя хоёр энэл цехтэ анха түрүүшынхиеэ ажаллажа эхилһээр гурбан жэл болохоёо байбашье, үдэшын индустриальна техникумдэ һуралсан, үйлэдбэриингөө технологиие наринаар шудална. Һуралсалдаа ойлгожо абаһан, мэдэһэн юумэнүүдээ бригадынгаа гэшүүдтэ, эрдэм һургууляар бага ахамад нүхэдтөө хөөрэжэ үгэдэг байха юм.

Бригадын гэшүүн бүхэн өөрынгөө уялга һайнаар дүүргэдэг, тэрэнэй хүдэлмэриһөө бригадын ажалай амжалта бүхыдөө дулдыдаха гэжэ һайн мэдэдэг болонхой. Машинистын орлогшо Владимир Кичигиниие абаад үзэе. Техническэ дэбжэлтын түлөө тэмсэлдэ эгээл эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг уралан нарижуулагшадай нэгэн. Энэ хүнэй оролдосын ашаар шифер гаргадаг машинань дүүрэн хүсөөрөө ашаглагдадаг байна. Техническэ харууһанай һайнаар, саг соогоо хэгдэдэг дээрэһээ хүдэлмэриин үедэ машинынь эбдэрхэ нэгэшье үзэгдөөгүй.

— Манай Володя уран гартай хүн. Эбдэрһэн зарим детальнуудые механическа цехэйхидэй ерэхые хүлеэнгүйгөөр өөрөө бүтээжэрхидэг,— гээд бригадир тэрэниие магтана.

— Геннадий Александрович, болигтыл даа. Ганса намайе юу магтанабта, бултанаймнай оролдосын үрэ ха юм, —гээд Кичигин хэлэб...

— Магтанашье б... бүхэнэй ажалда зүб ... үгтэхэ ёһотой,—гээд ... саашань хөөрэжэ орон... тадаа һайнаар лэ ... урдаа табигдаһан ... дүүргэхэбди. Ажалда... тагдалнууд үшөө ол... доһоной гаралгые но... үлүү гаргахаяа болёо...

Өөрөө түрүүлэ, нүхэдтөө туһала, жэшээ харуул

хэхэ, туйлаха юумэ... 1962 оной хоёрдохи ... бүри һайнаар хүдэлж... габариһаа гадуур оло... ган хэһэг шифер ара... ажахыда бэлэглэхэ ... тойбди...

Цех соо зургаан ех... на тодхоотой. Тэдэнэ... вейер дээрэһээ урилда... байһан нойтон шифе... дээрэ тэбхытэрээ аша... цехэй зүүн заха руу ... дана. Тэндэ хэдэн зэр... потологто тулаха бол... талагдан хатаагдана. ... нэбтэ гараһан түмэр за... хэдэн вагон зогсонх... вагонуудые шиферээр ... га нэгэшье үдэр таһа... гүй. Цех соо хэдэн зуу... мэришэд ажалладаг. ... жэлэй түсэбые бол... урид дүүргэхын түлөө ... дэ шармайн оролсо... коллективэй үйлэд... мянга, миллион ши... оронойнмнай олохон за... заарнуудта эльгээгдэн...

Коммунизмын үндэ... байгуулхын түлөө д... тэмсэлдэ эрид нэт... оролсоһон нүхэр Са... бригадын зориһон хэр... лүүлэн, коммунис ажа... дар нэрэтэй болохонь...

Б. Д...

Японой выставкэ Москвада нээгдэбэ

МОСКВА, июлиин 17. (ТАСС). «Нико», «Прогресс трейдинг» гэдэг Японой фирмэнүүдэй гаргадаг продукциин выставкэ мүнөөдэр Москвада нээгдэбэ.

Японһоо СССР-тэ байдаг элшэн сайд Хисанари Ямада выставкые нээгээ.

ПРОПАГАНДИСТ

Үнгэрэгшэ жэлдэ модоной заводто политическэ гэгээрэлэй 15 кружогууд ажаллаа. Һуралсалай жэлэй хараалагдаһан түсэб дүүргэгдэжэ, XXII съездын материалнууд ба шиидхэбэринүүдтэй шагнагшад танилсаба.

Пропагандист Алексей Павлович Васильевта заводой модо хюрөөдэлгын цехэй бүлэг коммунистнар, комсомолшууд ба партийна бэшэ хүнүүдтэ партиин түүхэ зааха кружок даалгагдаһан юм.

Пропагандист Васильев коммунис партиин түүхые дэлхэйн арадуудай ажабайдалтай, тэдэнэй эрхэ сүлөөгэй, демократиин түлөө тэмсэлтэй нягтаар холбожо заагаа. Тиигэжэ капиталис ба социалис оронуудай байдал жэшээлэн хаража үзөөд байхадаа, хүн бүхэнэй ухаанда агуу ехэ Коммунис партиингаа хубисхалта үзэл суртал, дабажа гараһан замынь заатагүй гүнзэгыгөөр шудалха гэһэн мэдэрэл түрэһэниинь лабтай.

Алексей Павловичай ажалда бэрхэшээлнүүд яһала ушараа. Жэшээлхэдэ, кружогто ябадаг хүн бүхэнэй адли бэшэ һургуулиин бэлэдхэлтэй байһан ушар хэшээлдэ бэлдэлгэдэнь ехэ түбэгтэй һэн. Теэд кружогоо хэдэн бүлэг болгожо таһалха гэхэдэ, таарууггүй, мүн шагнагш... таа һурахые, бэе бэе... һалхые дурадхадаг ... Һайн бэлэдхэлтэй ... бага һургуулитайшуу... һалха гэһэн үүсхэл га...

Шэнэ темэ гарахы... тээхи бэлэдхэлдэ А... сильев ехэхэн анхара... дуулдаг һэн. Нэн түрүү... лэхэ литератураяа оло... радь дээрээ маркси... низмын классигуудай ... нуудһаа шухала тез... буулгажа абадаг, тэр... рээ тусхай асуудалнуу... дэдэг, хэрэглэгдэхэ ка... диаграммануудые су... һэн.

Политкружогой зан... рэ үзэгдэжэ байгаа ... заводой ажабайдалта... гадануд ба хүн бүхэ... гануудтай шадамар ... холбогдожо, ойлгосо... һонирхолтойгоор хар... һэн.

Партиин шэнэ Пр... ойлгоод байхадаа, хүн... ажалдаа һайнаар х... амжалтын түлөө тэмс... лохонь лабтай. Энэ ... пропагандистын дул... туйлай ехэ удха ш... байһаниинь элитэ.

Мүнөө нүхэр Васил... хэ жэлэйнгээ һуралса... дэжэ эхилээ.

Г. Даб...

Үдэшын һаам

ЗУРАГЛАЛ

Хонгор үдэшэ болохоор янзатай. Гансал тэнгэриин баруун хойто хаяада айхабтар томо загаһанай түхэлтэй унжагар ута үүлэн хярын оройнуудые дайран һуунагтана.

Урдань хэзээшье байгаалиин үзэгдэлые иитэрээ һайхашаадаггүй байһан Гармасуу Сандакова мүнөө ехэл сэдьхэлээ хүдэлгэн һонирхожо, нэгэ үнеэгээ һаажа дүүргэээд, нүгөөдэдэнь ошохо хоорондоо баруун хойто зүг руу зэлүүдгүй хаража, адаглаад абана. Хэзээ хэзээнэйхиһээ баяртай,хүхюун ябаһандаа тиигэжэшье болоо ха.

Бага зэргэ тэршээ зантай халзагшанайнгаа дэлэн угаагаад, һаажа захалан байтарнь, тэрэнь хуушанайнгаа батаганаархуу ааша гаргажа, һүүлээрээ хоёр нюдыень шэрбэжэрхибэ. Энээндэньшье Гармасуу анхаралаа табибагүй. Гансата уһаташаһан нюдэнүүдээ гарайнгаа араар аршахадаа, бүри үхибүүн шахуу ябахадаа өөрынгөө үмсын үнеэ һаажа һуража байтараа баһал иигэжэ нюдөө шэрбүүлһэнээ һанаба. Тиихэдэ Гармасуу уурлажа, улаагшанаа таһа шабхадаа һэн. Бэшэ һаахагүйб, эрхихом гэжэ ганирхадань, хажуудань хаража байһан эжынь:

— Батаганаагаа үргөөжэ тиигээ ха юм. Батаганаан бэшэ хадаа үнеэнһээ айжа, бү тэрьедыш,—гээ бэлэй.

Магад, тиихэдэ Гармасууда һаалишан болохо хүсэл түрэһэншье байжа болохо. Зүгөөр лэ нэгэтэ тэрэ Бэшүүрэйнгээ совхозой Гутайн фермэдэ ажаллахаар ерээ һэн. Тиихэдэ эндэхи һаалишад коммунис ажалай фермын нэрэ зэргэ абанхай байгаа. Шэнэ нүхэдынь дүршэл муутай Гармасууе хани халуунаар угтажа, газар хүргэнгүй туһалжа, зэргэдээ оруулһан юм.

Ажахын тоосоондо ороод хүдэлхэдэ һониншье, зүбшье, олзотойшье байба. Урдань һаалишадай үнеэгээл һаагаа һаа, ажалнай дүүрэшоо гээд талиидаг байһые Гармасуу мэдэдэг һэн. Харин эндэнь тиимэ бэшэ байшоо. Хамаг тэжээлээ өөһэдөө бэлдэдэг, хотон хорёогоошье заһаха, урилхадаа өөһэдынгөө хүсөөр хэдэг байба. Хэн гэнгүй, арбан һаалишад, бэшэшье ондоо фермэдэнь хабаатай хүнүүд бүгэдөөрөө ябажа, нёдондо жэл 250 га кукуруза, зуу—зуун гектар газар дээрэ шэниисэ, силос дараха обёос, 2 га свёкло ургуулаад хуряажа абаа һэн ха. Тэрэнэй хажуугаар 2500 центнер үбһэ сабшаа бэлэй. Нөөсэ тэжээлынь малдань элбэгээр хүрэжэ, үбэлэйшье һарануудта һү шэмэнь доошолбогүй. Үнеэнэй һүниинь хэлэн дээрээ гэжэ малшад тон зүб хэлсэдэг. Зүгөөр гутайнхид үнеэнэй һүниинь һаалишанай гарта гэжэ мүн баһа хэлсэдэг. Энэнь һаалишан бүхэн тон зүбөөр һаажа шададаг байха ёһотой, мүн үнеэгээ жэлэй дүрбэн сагта үдэрэй гурба һааха ушартай гэһэн удхатай. Тиимэһээл тэдэнэр шэнэ ерэһэн, дүршэл шадабари багатай нүхэдтөө заадаг, туһалдаг, бүгэдөөрөө зоотехническэ кружогто һуралсадаг юм. Энэ заншалынь коммунис ажалайхид гэжэ нэрэ зэргэдэнь, бүлгэмэйнь жама ёһодо тон таарадаг.

Оролдосотой бүхэриг ажалайнь үрэ дүн баһал даамай ехэ байшоо. Энэ оной зургаа һарын туршада энэ фермэ дээрэ үнеэн бүриһөө 1250 литр һүн һаагдаа. Харин Гармасуу Сандакова совхоз соогоо оройлжо, хахад жэл соо толгой бүхэнэй 1500 литр һү абаа. Үнеэнһээ мянган литрһээ доошо хэмжээнэй һү һааһан хүн эндэ үгы. Иигэжэл бүгэдын баяр дэлбэржэ, хүн бүхэнэй хүл хүнгэдэшоо ха юм. Харин энэнь, сэхынь хэлэхэдэ, баяр дээрэнь баяр һэн. Түрүүшынхинь һая болоһон юм.

Нэгэтэ, үдын хойно, «совхозой түб ошохоб, үглөөдэр ерэхэб» гэһэн аад, фермые даагша Доржо Мункуевич Мункуев однохоол тэргэдээ һуунхай, һахы һалаг гүйлгэжэ ерэбэ. Үдэрэй һаалга дүүргэжэ байһан һаалишадаа суглуулаад:

— Ехэ һони асараав. Партиин ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй арад зондо хандаһан Хандалга,—гэжэ байжа һаяхан почтоһоо абаһан газетээ һэхэбэ. Бүгэдөөрөө уншажа оробод. Дайнай үедэ солдадай фронтһоо бэшэһэн бэшэг лэ иимэ анхаралтайгаар олоороо уншадаг бэлэй. ...һүүлдэнь аали даруу зантай Дулмажаб Гомбожапова:

— Хүдөө ажахын эдеэ хоолой зүйлнүүдэй үнэ сэн дээшэлүүлхэ гээшэ тон зүб. Баяжаал гээшэбди,—гэбэ. Удаань нэмэбэ:

— Би үмсынгөө зөөри ехэдхэхэ тухай хэлэнэ бэшэб. Мүнөөшье манда хуу бии... Совхоз, колхозууднай баяжаха.

— Хари бээз даа. Хүдөө ажахын машина, техникэ элбэгээр абажа, экономикоёо дээшэлүүлхын тула гэжэ сэхэ хэлэгдэнэ ха юм. Эдеэнэй зүйл элбэгээр абадаг сагтаал болохобди. Ойрын саг соо, гэжэ Доржо Мункуевич дэмжэбэ.

Гутайн һаалишад улам зоригжоо. Энэ жэлдэ фермээрээ үнеэн бүриин 2400 литр һү һааха уялга абаа. Гүрэндөө һү худалдаха түсэбөө Агуу ехэ Октябриин революциин 45 жэлэй ойе угтуулан дүүргэхээр шиидээ. Мүн баһа малай тэжээл нёдондонойхиһоо ехээр бэлдэхые хараална. 2458 тонно силос дараха, 1229 тонно концентрат бэлдэхэ, 2732 центнер үбһэ, 2325 центнер һолоомо хуряаха түсэбтэй. Свёклын талмайе хоёр дахин ехэдхээ.

...Ажалаа дүүргээд, һаалишад хамтаараа гэртээ бусажа ябана. Гармасуу тугаар һайхашааһан үүлэн загаһаяа нүхэдтөө харуулха гэхэдэнь, тэрэнь тунажа, үгы болошоһон байба. «Наранай орохотой сасуу уһанай оёорой арха-барха хадануудай хоорондуур хорожо унташоо гэлэй» гээд һанана. Энэ үедэ Цыренсуу Бадмадоржиева «Коммунизмын тухай асуудалаар» хөөрэлдөөгөө түгэсхэхэ тээшэ дүтэлнэ.

Б. Найдаров.

Нарин горхые зубшаһан нуга тойроод үнгын гоё сэсэгүүд нэмжырэн харагдана. Эгээл эндэ байрлаһан Үдын совхозой (Хори) дүрбэдэхи отделениин һаалиин гүүртэдэ үдэрэй һаам үнгэржэ байба. Эндэхи һаалишад хододоо урма зоригоо бадаранги, хүхюутэй зугаатайгаар ажаллажа байдаг юм.

КПСС-эй ЦК-гай болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалгатай танилсажа, эндэхид зунай үедэ ехэ һү һаахаар шиидэнхэй.

— Июль һарын арбан хоногой туршада гүүртымнай үнеэдһээ дунда зэргээр 8—8 литр һүн һаагдаа. Үнеэн бүриһөө үдэртэ хахад пүүд һү һааха зорилгоёо бэелүүлжэ байнабди,—гэжэ малшад хөөрэлдэнэ.

Тиихэдэ гүүртын зарим түрүүшүүл бүришье ехэ һү һаана. Жэшээлхэдэ, һаалишан Ханда Ошорова бидэнэй ябаһанай урда үнеэн бүриһөө 9,5 лит... һааһан байгаа.

Зунай үедэ һү һаа... дээшэлүүлжэ байһан ... хидэй абаһан уялган... дүүргэхэнь лабтай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (... гарһаа) гүүртын һаал... Н. Козлова, Б-Х. Очи... У. Майорова, У. Шиг... гэгшэд хөөрэлдэжэ ба...

Н. Дамбае...
фото, те...

Түрэл орон доторнай

...ХЭРЭГЛЭГШЭДЭЙ СЪЕЗД

...КВА. (ТАСС). РСФСР-... хэрэглэгшэдэй коопера-... съезд Союзуудай бай-... Колонно зал соо hаяхан... Оросhо таряа эрхимээр...

...ЛХЭЙН РЕКОРД ТУЛЛАБА

...СКВА. (ТАСС). Алма-... парашютистка 4 парашю-... Дмитриенко, ... Баранов гэгшэд ... үндэрhөө hүни ... бууба. Тэдэнэр...

буухаа ёhотой газарhаа 17,9 метр хажуу тээнь буухан байна. Иимэ амжалта дэлхэй дээрэ үшөө туйлагдаагүй.

Тэрэл hүнинь Казагай спортсменүүд Голодов, Ширяев, Петров, Брыгов, Валявин гэгшэд бүхэлдээ 1500 метр үндэрhөө парашюдаар бууба. Эдэнэр буухаа ёhотой газарhаа 5,04 метр хажуу тээнь буухан байна. Энэнь мүн лэ дэлхэйн рекорд болоно.

ТҮРҮҮШЫН 30-аад МИЛЛИОН ПҮҮД ТАРЯАН

ВОЛГОГРАД. (ТАСС). Энэ орондоо 180 миллион пүүд оросhо таряа тушаахын түлөө Волгоградай областиин таряашад тэмсэнэ. Тэндэхи бүхы ажахынууд оросhо таряа хуряажа байна. Суровикинскэ үйлэдбэриин управлениидэ илангаяа баян үргаса хуряагдана.

Волгоградайхид түрүүшын гушаад миллион пүүд таряа гүрэндэ тушаагаад байна.

«СОВЕТСКАЯ РОССИЯ» БУСАЖА ЕРЭБЭ

ВЛАДИВОСТОК. (ТАСС). Кит загаhа агнадаг «Советская Россия» гэдэг флотили Берингово далайда кит загаhа агналгаа дүүргэбэ. Энэ флотили 9 hарахаа үлүү болзор соо далайда ябаhан байна. Тиигэжэ 60 гара мянган миль зайе гаталжа гараба. Гараhанhаа хойшо энэ флотили Антарктида, Хойто далайнууд шадар кит загаhануудые түрүүшынхеэ агнаа.

«Советская Россия» флотилиин орёо нарин технологическа бүхы түхеэрэлгэнүүд үни удаан тамарха үедэнь hайнаар хүдэлөө. Бүхы двигательнүүдынь эрхим hайн байба. Флотилиин инганэ социалис уялгаа амжалтатайгаар дүүргэбэ. «Вкрадчивый», «Выразительный», «Комсомолец Украины» гэдэг суднанууд коллективүүд мүрысөөндэ шалгараа.

МОСКВАГАЙХИД ИЛАБА

МОСКВА. (ТАСС). Москвагай «Динамо» бүлгэмэй баскетболистнууд Тбилисиин «Политехник» бүлгэмэй баскетболистнуудтай мүрысэбэ. СССР-эй түрүү hуури эзэлхэ энэ мүрысөөндэ Москвагай баскетболистнууд илажа гараа.

...АНГЕЛЬСК. Архангельской совнархозой тралова флотын хүдэлмэрилэгшэд энэ жэл ... центнер загаhа тушааха. ... эхинhээ хойшо 55 ... центнер загаhан бариг... Зураг дээрэ: «Северо...» гэдэг траулерай загаhа ...үлгагдажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Слесарь Серов—уралан нарижуулагша

— Александр Корнеевич, энээхэниие ямар аргаар заhаха ёhотойб, туhалыт,—гээд шулуун нүүрhэ малтадаг комбайнай эбдэрхэй деталь гартаа барингхай залуухан слесарь Виктор Рябов наhажаал нүхэр тээшээ уриханаар хараба. Александр Серов залуу нүхэрэйнгөө захада ерэжэ, тэрэ деталииень hайса шэнжэлэн хараад, хайшан гээд заhахыень аятайхан заана...

Слесарь Александр Корнеевич Серов өөрынгөө дуратай мэргэжэлээр арба гаран жэл ажаллана. Энэ хугасаа дотор нүүрhэнэй хэды олон комбайн, машинанууд, конвейернүүд, бусад орёо оньhото техникэ тэрэнэй гараар заhагдаа гээшэб? Энэ нүхэрнай уралан нарижуулха бэлигтэй, гартаа дүйтэй, машина зэмсэгүүдые заhабарилха онол арга, «нюусыень» дууhан шудалhан туладаа ямаршье машина, зэмсэгүүдые саг соонь шанар hайнтайгаар заhадаг, ажалша бэрхэ хүн юм.

Александр Корнеевичын ажалдаа коммунис ёhоор хандадаг онсо өөрэ шанар тухайнь Гусиноозерск городой электромеханическа мастерской коллективэй ханын газетэдэ хэдэн дахин бэшэгдэhэн. Тэрэ өөрынгөө гараар заhаhан нүүрhэнэй комбайнын ямараар ашаглагдажа байhаниие саг үргэлжэ hурагшалжа байдаг. Теэд шахтын механигууд тэрэнэй ажал тухай баяр баясхаланhаа бэшэ нэгэшье гомодол мэдүүлээгүй байhаар.

Нүхэр Серов шахта дотор эбдэрhэн нүүрhэнэй комбайнуудые тэндэнь заhабарилдаг юм. Тиихэдээ «хүндөөр үбшэлhэн хүлэгыетнай хүл дээрэнь гаргажал бусаахаб даа» гэжэ зугаархан байжа зориhондоо хүрэжэл, hанаагаа амардаг hэн.

Нэгэтэ нүүрhэ малтадаг «ЛГД» маркын комбайн эбдэрбэ. Теэд тус комбайниие заhаха гээшэ гайтайхан хэрэг байшоо. Тиимэ тусхай мэргэжэлтын олдоогүй байтар Александр Корнеевич энэ комбайниие hайн дураараа задалан заhажа, дахин хабсаргажа, ажалдань оруулhан гэхэ.

Оюун бэлиг түгэлдэр, уран гартай, урагшаа hанаатай энэ хүн өөрынгөө ажалые гансал элдэб түхэлэй техникэ заhабарилгаар хизаарладаг бэшэ, харин аша үрэ ехэтэй хэдэн олон үнэтэ дурадхалнуудые оруулжа, үйлэдбэри дээрэ техническэ дэбжэлтэ туйлаха гэhэн асуудалые амжалтатайгаар шиидхэлсэдэг.

Хэдышье зохид, шэнэ, гоё машина заводhоо абтабашье, ямар нэгэн дутагдалтай байжа магад. «ЛГД» маркын комбайнай эгээл тиимэ ехэхэн дутагдалые нүхэр Серов олоhон юм. Газар доро шахтын жэгдэхэн, тэгшэ газарта энэ комбайн бүтээсэтэйгээр хүдэлбэшье, заримдаа «абиртажа, хадууржа» эхилдэг байба. Тэрэнэй малтадаг механизм дээгүүр сохижо ородог байгаа. Хуушанай слесарь нүүрhэнэй комбайнай «аяг зангые» ажал дээрэнь ажаглаhанайнгаа удаа, энэ машинада санатай кронштейн тааруулан хэхэ үнэтэ дурадхал оруулhан байна. Тэрэнь хэрэгтэй болоhон ушарта доошоо буужа, дээшээшье боложо, комбайниие ямаршье газарта жэгдэхэнээр ажаллахыень хангаhан бэлэй. Мүнөө Серовэй үнэтэ дурадхал нүүрhэнэй комбайн бүтээдэг заводто эльгээгдэнхэй.

Александр Корнеевич ажалайнгаа үдэрые дүүргээд, ниитын ажалда хабаададагынь бүришье hайшаалтай. Профсоюзай комитедэй гэшүүн байhан туладаа А. К. Серов хүдэлмэришэдэй дунда үнгэргэгдэхэ соёл гэгээрэлэй бүхы хэмжээ ябуулгануудта эдэбхитэйгээр хабаададаг. Электромеханическа мастерскойн эрхим строгальщик нүхэр Валентина Антоновнатай хамта хүдэлмэришэдэй болон тэдэнэй үхибүүдэй hайндэрые, амаралтые культурнаар, удха түгэлдэрөөр үнгэргэхэ хэрэгые толгойлдог. Гадна нүхэр Серов агитаторай хүндэтэ уялга дүүргэхэ зуураа, мүнөө үеын шухалын шухала шиидхэбэринүүдые нүхэдтөө тайлбарилан ойлгуулдаг, али түрүү юумые үүсхэдэг, дэмжэдэг байна. Жэшээлхэдэ, хуушарhан станок болон түхеэрэлгэнүүдые шэнэлэн хубилгаха, шэнэ технологи, түрүү дүй дүршэл хэрэглэхэ талаар гүрэн түрын удха шанартай асуудалнуудые предприятиингаа хүдэлмэришэдэй, партийна, профсоюзна организацинуудай урда табидаг байна.

— Бар хүсэнэй бүхы ажал оньhожоруулжа, автомат техникэ үргэнөөр хэрэглэн, социалис үйлэдбэри дээрэ техническэ дэбжэлтэ туйлаха гээшэ коммунизмын материально-техническэ үндэhэ hуури байгуулалгын гол асуудалай нэгэн байhан тухай манай партиин Программа дотор заагдана. Техническэ дэбжэлтэ туйлажа, КПСС-эй XXII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар бидэнэр, хүдэлмэришэд бүхы хүсөөрөө оролдонобди, оролдохошье байхабди,—гэжэ тэрэ омогорхон хөөрэнэ.

Электромеханическа мастерскойнхид слесарэй мэргэжэл эрхим hайнаар шудалhан, баян дүй дүршэлтэй болоhон Александр Серовые «манай замай залууршан» гэжэ нэрлэдэг. Энэньшье тон зүб. Арбаад жэлэй туршада мастерскойдо ажаллаха зуураа, тэрэ олохон залуушуулые өөрынгөө мэргэжэлдэ hургаhан, совет хүдэлмэришэнэй нэрые үндэр дээрэ абажа ябахаар, тэрэнээ ажалайнгаа амжалтаар гэршэлхыень хүмүүжүүлhэн юм.

Р. Балданов.

Үйлэдбэриин зарим арга боломжо тухай

...ада абтаhан хорин жэ... ршада совет арадаймнай ...а экономическа гол зо...-коммунизмын мате...о-техническэ үндэhэ hуу... байгуулжа, капиталис ...е гүрэнэйхиhөө баян ... байдалтай болохо гэжэ ... партиимнай Программа ...эгдэнэ. Энэ зорилгые ...лхын тула промышлен... дукци үйлэдбэрилгын... хэмжээе зургаа дахин ...үүлхэ болонобди.

...д зонойнгоо, мүн ара... ажахын эрилтые гүйсэд ...н тула хүдөө ажахын ...нуудые абалга 3,5 да... ...эшэлүүлхээр хараалаг...

...н хараата эдэ түсэбүү... ...үүлхын тула ажахын ... бүхэндэ ажалай бү... дээшэлүүлхын түлөө ... үргэнөөр дэлгэрэнхэй. ...н жэлэй түсэбөөр орон ...ай ажалай бүтээсые ... процентээр дээшэлүүл...гаа hаань, манай Бу... экономическа захиргаа...йондо тэрэниие 67 про... дээшэлүүлхэ гэжэ ха...данхай. Тэрэнэй ашаар ... жэлэй hүүлшын жэл— ...ндо совнархозоймнай ...иятинууд 200 миллион ...гэй продукци үйлэдбэ... байна. Энээн дээрэ... рахада ажалай бүтээ... ...эшэлүүлхын ямар ехэ ...нартай байhан элеэр ...ана.

...өөшье Буряадай сов... дотор ажалай бүтээ... ...ойдоо нэгэхэн процен... ...эшэлүүлхэдэ аяар 2,7 ...он түхэригэй продукци ... үйлэдбэрилэгдэхэ гү, ... мянган кубометр модон ...эгдэхэ, 72 мянган дүр... метр сонхын шэл, 280 ... банка консервэ, 14 ... метр ноохон бүд, 5 ...он киловатт-час электро... үйлэдбэрилэгдэхэ бо...

...алай бүтээсые дээшэлүүл... арга боломжонуудай нэгэн юуб гэхэдэ, хамагай түрүүн үйлэдбэри дээрэ техническэ дэбжэлтын түлөө тэмсэл үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэхэ ёhотой. Энэ зорилгоор hүүлэй жэлнүүдтэ совнархозоймнай предприятинуудта бага бэшэ хүдэлмэри хэгдэhэн байна. 1960—1961 онуудай туршада ажал ехэтэй хүдэлмэри оньhожоруулха, автоматизацилха зорилгоор уралан нарижуулгын 576 дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээ. Энэ хүдэлмэриин ашаар жэл соо 4,3 миллион түхэриг мүнгэ арьбалха, хүндэ хүшэр хүдэлмэриhөө аяар 644 хүниие сүлөөлхэ арга олдоhон байха юм.

Байгша ондо дүүргэгдэхээр хараалагдаhан Зэдын комбинадай молибденэй фабрикын үйлэдбэриие автомат техникээр зэбсэгжүүлхэ—ехэ хэмжээ ябуулгануудай нэгэн. Тэрэнэй ашаар фабрика молибденэй руда абалгые мүнөөнэйхиhөө 1,5 процентээр дээшэлүүлхэ, 50 шахуу хүдэлмэришэдые хүндэ хүшэр ажалhаа сүлөөлжэ, ондоо хүдэлмэридэ табиха аргатай болохо.

Тэрэшэлэн модо бэлэдхэлэй предприятинуудай үйлэдбэриие комплексноор оньhожоруулга хүтэлбэрилэгшэдэйнь түрүүшын анхаралда байха зэргэтэй. Энэ талаар Худанай леспромхозойхид hайшаалтай хүдэлмэри хэжэ байна. Гансахан доодо складайнгаа хүдэлмэриие гүйсэд оньhожоруулаад байхадаа, гараар хэгдэдэг ажалhаа аяар 74 хүниие сүлөөлхэ байна.

Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ үшөө нэгэ арга гэхэдэ, бүтээсэ багатай хуушанай станок, бусад түхеэрэлгэнүүдые шэнэдхэн хубилгаха хэрэг болоно. Энэ хүдэлмэриие гол түлэб предприяти бүхэнэй уралан нарижуулагшад туйладаг болонхой. Техническэ дэбжэлтын түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа ороhон түрүү уралан нарижуулагшад эрхим үрэ дүн харуулна. Республика дотороо алдар солотой болоhон уралан нарижуулагшад нүхэд Захватихата (ПВЗ), Кихо (паровозно депо) болон бусадай туйлаhан амжалтанууд тон ехэ. Hайнаар шэнэлэн хубилгагдаhан станогуудай бүтээсэ урдынхиhаа 20—25 процентээр дээшэлнэ гэжэ дүй дүршэл харуулна. Гэбэшье зарим предприятинуудта тус асуудалда анхарал хүсэд хандуулагданагүй. 1960—1961 онуудай туршада хуушарhан түхеэрэлгэнүүдые шэнэдхэн хубилгаха түсэб холо дүүргэгдээгүй үлээ hэн.

Совнархозой зарим предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ талаар бии байhан арга боломжонуудаа хүсэд хэрэглэнэгүй. Жэшээнь автомашинануудые заhабарилдаг Ильхиин заводто 1960 онhоо хойшо үйлэдбэриинь технологидо шэнээр хэрэглэгдэhэн юумэн үгы гэхэдэ, ямаршье алдуу болохогүй. Түрүү технологи, шэнэ арга хэрэглэдэггүй дээрэhээнь машинануудые капитальнаар заhабарилгын сэн үнэтэй, шанарынь хангалтагүй байhаар.

Ажалай бүтээсые дээшэлүүлгэдэ hаад ушаруулдаг үшөө нэгэ дутагдал юуб гэхэдэ, байрын гэрээр хүсэд хангагдадаггүй дээрэhээ олон хүдэлмэришэд нэгэ предприятида удаан саг соо ажалладаггүй байна. Иимэ байдал илангаяа модо бэлэдхэлэй промышленностьда үзэгдэнэ. Үнгэрhэн жэлдэ тус промышленностиин предприятинуудай хүдэлмэришэдэй хахадынь ажалhаа гаража ошоhон байха юм. Хүдэлмэришэдэй ажаhуудалай, культурна эрилтэнүүдэй муугаар хангагдадаг дээрэhээ иимэ ушар тохёолдоно.

В. Сланский,
совнархозой ажал болон салингай таhагай ахалагша инженер.

Соёлой барилганууд

Зэдын Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой правлени болон партком соёл гэгээрэлэй барилгада тон ехэ анхарал хандуулна.

Hүүлшын жэлнүүдтэ колхозой центртэ 300 хүнэй hууритай культурын байшан, арба нэгэн жэлэй hургуули баригдаад, мүнөө досоохи хүдэлмэринь хэгдэжэ байнхай. Энэ шэнэ баригдаhан байшангууд ууралай хүсөөр дулаасуулагдаха юм.

Мүнөө үхибүүдэй типовой саад, эхин hургуулиин байшан, бани гэхэ мэтэ барилганууд эхилэгдэнхэй. Эхин hургуулиин барилгые колхознигууд Николай Филиппович Гребенщиков, Константин Матвеевич Эпов гэгшэд оролдосотой, урагшатайгаар ябуулна.

— Hургуулияа августын эхеэр дүүргэжэ, үхибүүдтээ ёhоор бэлэг барихаа оролдонобди,—гэжэ модошо дархашуул мэдүүлээ.

Мүн колхозой пекарни баригдаад, нэгэ хүн хилээмэшэнэй курсда hуража байха юм.

—Хүдөө зоной соёл гэгээрэлэй эрилтэнүүд үдэр үнгэрхэ бүри дээшэлнэ. Иигээд колхозой хоёр отделенидэ стационарна киноустановка табихамнай,—гээд Үшөөтэйн сомоной Советэй түрүүлэгшэ Цыбикжап Ринчинович Очиров хөөрэнэ.

Ц. Хандажапов.

Уран зохёолшодой съездые угтуулан

Буряадай драматургиин шэнэ амжалтын түлөө

Республикын драматургнуудай түрүүшын семинар hаяшаг хүдэлмэрсэ дүүргэбэ.

Буряадай элдэб нютагуудта ондо ондоо мэргэжэлээр ажаллажа байдаг, мүн наhаараашье илгаатай, тиигээд пьесэ бэшэхэ гэhэн нэгэ хүсэл эрмэлзэлгэтэй нүхэдүүд тус семинарта уригдаhан байгаа. Тэдэнэр хоёр долоон хоногой хугасаа соо өөhэдынгөө бэшэhэн зохёолнуудые зүбшэжэ, зүжэгүүдые хаража, мүн драматургиин асуудалаар элидхэлнүүдые шагнажа амжаhан байна. Семинарта хабаадагшадай дунда уран зохёолшод С. Ангабаев, А. Жамбалдоржиев, Ш. Бадлуев, Д. Хилтухин, В. Петонов болон оперой театрай артист А. Арсаланов, киномеханик П. Банзаракцаев, зоотехник П. Зубенко, багша А. Серебряков, хүдэлмэришэн А. Чирков гэгшэд байлсаа.

Үнгэрhэн семинар Буряадай драматургида бэлигтэйшүүлэй шэнэ хүсэнэй ургажа, хүгжэжэ байhые тодоор элирхэйлбэ. Зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдаhан зохёолнууд тематикынгаа талаар ондо ондоо мэргэжэлээр хүдэлжэ байдаг авторнуудтаал адли илгаатайнууд юм. Энэнь тон hонирхолтой, hайшаамаар байна. Хүдэлмэришэдэй ажал хэрэгүүдтэ, ажабайдалда А. Серебряковой «Байгалай hалхин шууяна», В. Брагинагай «Гал носоно», Б. Намдаков Ч. Генинов хоёрой «Алтан нөөсэ бэдэрэгшэд» г. м. зохёолнууд зорюулагданхай.

Хүдөө нютагай ажалшад тухай П. Банзаракцаев, Б. Галсанов гэгшэд бэшэнэ. Тиихэдэ Л. Никифоров А. Тириков хоёрой «Павел Балтахинов» гэhэн пьесэнь буряад арадай хубисхалай үеын алдарта замда зорюулагдаа. Нүхэр Тапханов «Жаргалай түлөө» гэhэн оперой либретто бэшээ, тиихэдэ Ж. Зимин баатарлиг Кубын арадые пьесэдээ түүрээнэ.

Зохёохы ажалай түгэс эрилтын оршон байдалда семинарта хабаадагшад бүхы зохёолнуудаа дэлгэрэнгыгээр шэнжэлэн үзэжэ сэгнэхэдээ, алибаа зохёолой муу, hайн талыень сэхэ руунь өө мөөгүй хэлсэhэн байха юм. Зүбшэн хэлсэлгын үедэ, семинарта таарама яhала hонирхолтой образ hанагдаа. Ямар тиимэ образ юм гэбэл:—пьесые часытай жэшэжэ үзөөбди, харин тэрэ «часымнай» мүнөө дээрээ тиимэшье зүбөөр саг харуулжа үшөө бираагүй. Тиимэ дээрэhээнь бидэ «мастернууд» тэрэ «часын» мүнөө саг үнэншэмэ зүбөөр харуулхынь түлөө, орёо оньhон механизмуудынь наринаар шэнжэлжэ, сэбэрлэжэ, дутагдалнуудынь хүсөөхэ гэжэ үдэр бүри нэтэрүүгээр ажаллаабди. Энэнэйнгээ дүн мүнөө дээрээ тобшолхомнай эртэ юм бээз даа. Хоёр долоон хоног соо хэлсээд дүүрэн бодолтой, удха түгэлдэр зохёолнуудые мүлин гаргабабди гээ hаамнай, энеэдэтэй, аягүй байха бшуу. Гэхэтэй хамта, бүри гүнзэгы удхатай, шэнэ пьесэнүүдэй мүндэлхэ хэрэгтэ семинарaймнай туhатай байhаниинь дамжаггүй. Мүнөө дээрээ илангаяа залуу авторнуудай зохёолнуудта уран hайханай талаар шадабари мэргэжэл дуталдана. Уран шадабариин дутагдал юугээр элирхэйлэгдэнэб? Нэн түрүүн ажабайдалай тон hонирхолтой үзэгдэлые зохёолойнгоо үндэhэ болгобошье, автор тэрэнээ hонирхолтойгоор, этигэмээр бүрилдүүлжэ үшөөл биранагүй. Олохон зохёолнуудай үшөө нэгэ гол дутагдал гэхэдэ—тэмсэгшэ талануудай зүрилдөөн туйлалтынгаа үндэр шатада хүрэнгүй hуларшана. Геройнуудайнгаа зүрилдөөе хэтэ сахюурай ошон мэтээр харуулhан драматург, харагшадай сэдьхэл ханаажа шадаха ха юм.

Жэшээлхэдэ, Д. Хилтухинай үхибүүдтэ зорюулhан ульгэр соо шубуудай ангуудтай тэмсэhэн hонирхолтой тэмсэл харуулагдана. Тус зохёолой үйлэнь ямар нэгэн ульгэрэй ой соо болоно. Ами наhаяа гамнан хайрлангүй хэhэн тэмсэлдээ илажа гараhан шубууд, юундэшьеб дайсад-ангуудаа хүлисэжэ, тэдэнэртээл эблэршэхэ юм.

Дэлхэйн болоод, мүн совет литературын эрхим жэшээ хадаа, алибаа юумэнэй hайн талые түлөөлhэн зохёолой геройнууд заабол дайсадаа дараhан байха бэшэ, харин хэhэн тэмсэлдээ илагдаад, зарим ушарта хосороошье hаа, бүрил үнэншэмэ hүрэтэйгөөр харагдаха гэжэ hургадаг байна. А. Фадеевай роман сооошье партизанска отрядай бута сохигдолго, хубисхалай хэрэгтэ үнэн сэхэ сэрэгшэдэй зоригые мүхөөгөөгүй, харин тэгшэ бэшэ байлдаанда унаhан нүхэдэйнгөө түлөө улам хүсэтэйгөөр дайсадаа сохихыень тэдэниие зоригжуулна. Мүн М. Шолоховой зохёол соо, үргэн олон уншагшадта дуралагдаhан Семен Давыдовай ами наhаяа үгэhэн хэрэгэйнь илан мандаха байhанда яаха аргагүй үнэншэмөөр харуулагданхай ха юм.

Тиимэ hэн туладань, зохёолой түгэсхэлые юрэнхыгөөр, амгаланаар харуулхые hэдэhэн автор, hонирхолтой бодолойнгоо удхые сагааруулжа, халирхай болгожорхижо магад. Үйлэнүүдэй зүрилдөөгөөр hула зохёолнууд соо, хабаадагша нюурнууд өөhэд тухайгаа, урдаа байhан зорилгонууд тухайгаал хөөрэhөөр харуулагдахаяа hанадаг. Харин ёhоороо hаа, тэдэнэр ажабайдалай үзэгдэлнүүд соо ажал хэрэгүүд дээрээ хажуу тээhээ харуулагдаха зэргэтэй. Семинарта шэнжэлэгдэhэн хэдэн зохёолнуудай гол дутагдал гэхэдэ, тэдэнэй геройнууд ажабайдалай нэгэл шэглэл соо, нэгэл уран аргаар харуулагдаhан байха юм. Хэнэйшье мэдэhээр, драматургда сценын эрхэ байдалда геройнуудайнгаа абари зан, хэрэг үйлыень дэлгэрэнгыгээр харуулха гээшэ хүшэр юм бээз. Тиигэбшье эдэ бүгэдые, уран үгын оншотой оньhоор, бэлигтэй бодолой ашаар үргэн олон харагшадай сэдьхэлдэ хүргэжэ болохоор.

Семинарта хабаадагшад хаража үзэhэн зохёолнууд cooho зургааень дүүрэнтэhэн дээрэ тоолоо. Эгээл түрүүлэн Л. Никифоров А. Тириков хоёрой «Павел Балтахинов» гэжэ пьесэ энээндэ хабаатай. Тус зохёол буряад арадай алдарта хүбүүн, революционер Павел Балтахиновай дурасхаал харуулhан ёhотой hонирхолтойшье, бэлигтэйгээршье бэшэгдэhэн байха юм. Гансал, зохёолой геройн образые бүри тодо болгохыень авторнуудтань хүсэнэбди. Тиигэбэл, театрай халуун дэмжэлгээр тус зүжэг, Буряадай республикын 40 жэлэй ойн hайндэртэ харагшадые баясуулха байhандань этигэмээр.

Тиихэдэ мүнөөнэй ажабайдал харуулhан А. Серебряковой «Байгалай hалхин шууяна» гэhэн зохёолдо мүн лэ ехэ бэшэ заhабари хэрэгтэй. Тус автор, мүн «Багша» гэжэ зүжэгэйнгөө хабаадагша нюурнуудай харилсаа, зүрилдөөе улам гүнзэгырүүлжэ шадаа hаань, тус зохёол сценэ дээрэhээ hонирхолтойгоор харагдаха байха.

«Сэдьхэлэй сэсэгүүд» гэжэ С. Ангабаевай пьесэ удхаараа гүнзэгы, хабаадагша нюурнуудайньшье абари зан hонирхолтойгоор харуулагдаа гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Драматург эхэ басаган хоёрой хоорондохи зүрилдөөгөөр hалбаран хүгжэжэ байгаа шэнэ юумэнэй, hарнин hалажа байгаа хуушантай хэгдэhэн тэмсэл харуулха зуураа, hаруул hайхан ерээдүйн илан мандаха байhанда этигэмээр бэшээ.

«Ажабайдал үүрээр эхилдэг» гэhэн зохёолойнгоо хоёрдохи хахад соо В. Петонов hанаhан бодолойнгоо удхые сценын эрхэ байдалтай нягтаар холбожо бираагүй. В. Петонов поэт hэн туладаа, үгын хүсые улэмжэ хэрэглэжэ, зохёолойнгоо геройнуудаар харуулагдаха ёhотой үйлые, өөрөө хөөрөөд лэ үнгэрхөө hанана. Гэбэшье, зохёолоо амжалтатайгаар түгэсхэхэ арга нүхэр Петоновто бии. Оперно театрай артист А. Арсаланов агнуури, мүн ангуушадай абари зан hайн мэдэхэ hэн туладаа, hонирхолтой шог ёгто зохёол бэшээ. Автор тэрээн соогоо агнууриин гурим эбдэдэг—браконьернуудые шоо үзэн шогто харуулжа, ахаhаал ехэ hанаатай аад, агнажа бирадаггүй заримашуулые нүхэрэй ёhоор шоглохо зуураа, эхэнэрнүүдтэ бүдүүлигээр хандадаг урда сагай үлэгдэлые хоротойгоор наадалан буруушаана. Тус пьесэ гансал хүхюутэй хүгжэм, шүлэгөөр шэмэглэгдээд байгаа hаа, ёhотойл шог зугаата зүжэг болохо байна.

Үхибүүдтэ зорюулагдаhан Д. Хилтухинай үльгэр ород хэлэн дээрэ бэшэгдэнхэй. Д. Хилтухин ород хэлэнэй баялигые хүсэд hайнаар хэрэглэжэ биранагүй, ушар тиимэhээ, уран зохёолшодо мэргэжэлтэй редакторай туhаламжа хэрэгтэй. Тиигэбэл үхибүүдтэ hонирхолтой зүжэгэй бии болохонь дамжаггүй.

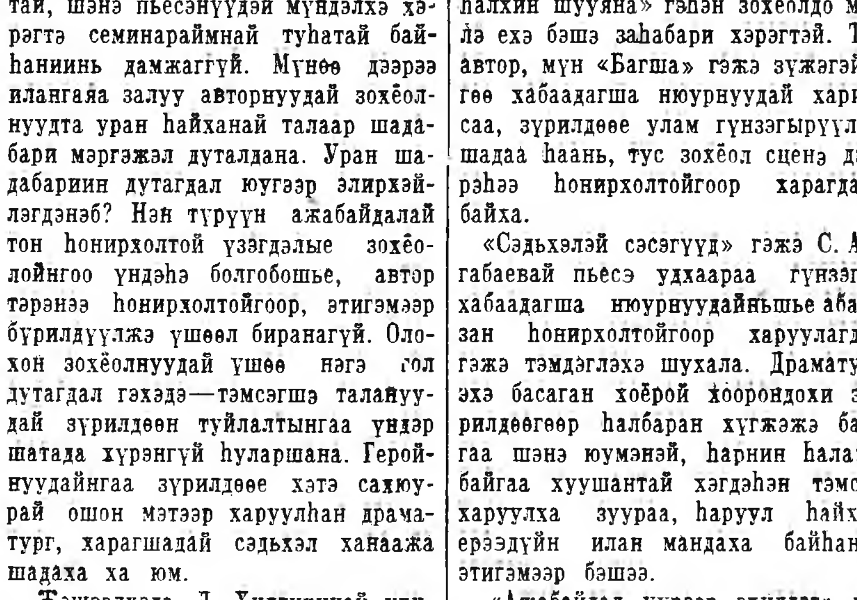
Дурсагдаhан зургаан зохёол дээрэхи ажалай түгэсхэгдэхэ нилээд ойротоhыень хараадаа абажа тэмдэглэбэбди. Эдээнтэй хамта А. Жамбалдоржиевай «Намда зүрхэн бии», В. Брагинагай «Гал носоно», мүн А. Чирковай г. м. зохёолнууд анхарал татуулмаар.

Юрэнхы дээрэнь хэлэхэдэ, драматургнуудта нэгэ заримандань редакторай, нүгөөдүүлдэнь зүбшөөл заабариин талаар бодото туhаламжа хэрэгтэй. Тэдэниие саашадань театрнуудтай, телевиденитэй, мүн арадай творчествын байшантай нягта холбоотойгоор ажаллуулха шухала. Театрнуудай сценэ дээрэл зүжэгүүдэй улам заhагдан табигдадаг дээрэhээ, республикын ород ба буряад театрнууд, нютагайнгаа авторнуудай hайн hайн зохёолнуудые шэлэн абажа, харагшадаа hонирхуулха ёhотой. Гэбэшье, энэ талаар ород драмын театрай хэhэн юумэ оройдоошье үгы. Буряад драмын театр энэ талаараа нэгэ бага дээрэшье hаа, тэрэнэй коллектив болон хүтэлбэрилэгшэдтэ hанаамар hуултай бэшэ байна. Буряадай республикын 40 жэлэй ойн баярай үдэртэ, туйлаhан бүхы амжалтаа харуулхаар республика дотор бэлэдхэл үргэнөөр ябуулагдажа эхилээ. Энэ ехэ удхашанартай ажал ябуулгада театрнуудшье ехэхэн үүргэтэй. Республикынгаа ойн баярай үдэрнүүдтэ, Буряад ороной ажалшадай ажал хэрэгүүдтэ, амжалта, туйлалта болоод, hанал бодолыень сценэ дээрэhээ харуулан хөөрэхэ арга боломжонууд ехэ байна. Тиихын тулада эгээ мүнөөнhөө эхилжэ бэлэдхэл хэхэ хэрэгтэй.

Зүжэгэй гол болоод үлэшэдэггүй харин литературые баяжуулма гүн удхатай, уран hайханайшье талаар жэншэдгүй пьесэнүүдые хэблэхэ гээшэ мүн лэ ехэ удха шанартай. Уншагшадта яhала үргэнөөр тараагдадаг «Байгал» журналай хуудаhанууд дээрэ пьесэнүүд оройдоошье толилогдохоо болишонхой. Харин тэдэниие толилжо байгаа hаа, хүдөөгэй уран hайханай бүлгэмүүдэй репертуар нилээд баяжажал байха hэн.

Иимэрхүү семинар түрүүшынхеэ үнгэргэгдэhэн тулада энэнээ hуралсалай гэжэ тоолоод, удаадахи семинар бодото ажалай байха гэжэ хэлэе. Тэрэ хадаа мүнөөнэйхиhөө удаан саг соо—hара шахуу үргэлжэлхэ ёhотой. Тэрэнэй үзэмжэдэ гансал түгэс дүүргэгдэhэн зохёолнууд табигдаха байна.

Д. ДЕВЯТОВ, драматург, Гүрэнэй шангай лауреат.
А. НЕСЛЕР, театральна шүүмжэлэгшэ.

МОСКВА. Бухэдэлхэйн конгресс. Июлиин 12-ой пленарна заседани. Зураг дээрэ: конгрессэй делегадууд Густав Бенке (Польшо), Сатья Гупта (Инди), Юстус Палецкис (СССР) забhарлалгын үедэ хөөрэлдэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Зумбараа хюдаха

Хүдөө талаар хаанашье ябахадаа: нуга, тохой, сабшалан дээгүүршье үрхэ зумбараагай гүйлдэхые абаhаар харахат.

Намартаа таряанай эдеэшээд байхада, нэгэ зумбараа 10-аад килограмм оросhо нүхэндөө хэдэг гэжэ хүдөө ажахын мэргэжэлтэд хэлсэдэг. Нэгэ гектар газарта адагай захань 4—5 зумбараа байдаг гэжэ багсаамаар.

Hүүлэй үедэ зумбараануудые хюдаха талаар ямаршье хэмжээн абтанагүй.

Магазинуудта зумбараануудай занга, хабхаанууд хомор.

Ангай ажахынууд, аймагай бэлэдхэлэй конторонууд энээн тухайда hаналаа табижа, hургуулиин шабинарhаа эхилээд, хүдөөгэй зониие зумбараа хюдалгада элсүүлхэ уялгатай бэшэ гү?

Д. Доржиев.

ВДНХ-гэй павильонуудаар

ҺОНИРХОЛТОЙ, УРМАТАЙШЬЕ

СССР-эй арадай ажахын түйлалтые харуулһан выставкэдэ жэл бүри шэнэ, һонирхолтой үзэгдэлнүүд харуулагдажа байдаг. Энэ жэлдэ бүхы павильонуудаарнь оронойнгоо эрдэм наукын түйлалтые харуулһан шэнэ экспонадууд табигданхай. Москвада ерэһэн хүн эндэ орожо, оронойнгоо гайхамшагта түйлалтые харангүйгөөр бусадагшьегүй юм.

Выставкын нэгэдэхи павильон соо «Хүдөө ажахыда ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын түлөө» гэһэн томо стенд табяатай. Хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар КПСС-эй XXII съездын хараалһан зорилгонууд тодоор харуулагдана. Коммунизм байгуулха партиин шэнэ Программын бэелүүлэгдэхэ үедэ хүдөө ажахымнай танигдахаар бэшэ болохо: бүхы хүдэлмэринь оньһожоруулагдаха, түрүү арга үргэнөөр хэрэглэгдэхэ. Мүн мал ажалай хүгжэлтые харуулһан хэдэн стенд бии. Хонин ажалые хүгжөөхэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулагдаха. Абтаха мяха, нооһоной өөрынь үнэ сэн горьтой хямдарха болоно.

Жэшээлхэдэ, Ставрополиин хизаарай «Россия» колхоз эдлэдэг газараа бүхыдэнь тооной хахалаад, жэлдээ 8-9 һарын туршада хонидтоо шэмэтэ тэжээл үгөөд, газаагаа барижа эдеэлүүлнэ. Хонидые иимэ аргаар харууһалжа, мяха, нооһо ехээр худалдадаг энэ артелиин дүршэлтэй ерэһэн хүнүүд танилсана. Оренбургын «Октябрьский» совхозой жэшээ харуулһан стенд баһал һонирхолтой. Һүүлэй жэлнүүдтэ тус ажахыда шэнэ үүлтэрэй, нооһо ехэтэй хонид үдхэгдэһэн байха юм. Тиихэдэ эндэхид нооһо хайшалдаг онол аргаараа орон доторoo суурхана. Тус совхоздо жэл бүри нооһо хайшалалгаар Бүхэроссин конкурс үнгэрэгдэдэг юм. Энэ арга хайшашадай ажалай бүтээсые 2-3 дахин дээшэлүүлнэ.

Һүүлэй үедэ ажахынуудта хэрэглэгдэжэ байдаг нооһо хайшалалгын шэнэ агрегадуудые хаража һонирхохоор. «МСО-77» түхэлэй Ростовско совнархоздо бүтээгдэһэн машинкануудтай агрегат алишье талаараа һайн—ямаршье хонидой нооһые хурсаар хиргана.

Энэ зүндаа харуулһан выставкын үшөө нэгэ һонин юуб гэхэдэ, манай Буряадай республикын Хэжэнгын совхозой ажахын тоосоондо ороһон нүхэр Ц. Б. Буянтуевай даадаг бригадын дүй дүршэл харуулагдана. Ажал хүдэлмэрээ бүхыдэнь оньһожоруулжа байһан энэ бригада 1961 ондо 800 эхэ хони, 650 түлгэнүүдые харууһалжа байгаа. Эмхитэйгээр ажаллаһанайнгаа ашаар 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абажа түлжүүлһэн, хонин бүриин 3,5 килограмм нооһо хайшалһан байха юм. Абтаһан нооһонойнь өөрынь үнэ сэн горьтой хямдараа. Центнер нооһоной тус совхоздо 211 түхэриг сэнтэйгээр абтаад байхада, нүхэр Буянтуевай бригадынхид 164 түхэригөөр абаа. Абтаһан мяханайнь өөрынь үнэ 42,4 түхэригһөө 20 түхэриг 80 мүнгэндэ ороторoo доошолоо. Мүн энэ совхозой түрүү хонишон Т. Д. Тушиновай бригадын амжалта харуулагдана.

Оронойнгоо хүгжэлтые харуулһан түйлалтануудтай, түрүүшүүлэй дүй дүршэлтэй танилсажа байхада һонирхолтойшье, урматайшье байдаг гээшэ.

М. Ларькин,
ВДНХ-гэй экскурсовод.

ЗАХААМИНАЙ XXII ПАРТСЪЕЗДЫН НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗДО

ХОНИШОН

Жамсаран Соктоевой бүлэ хорёод жэлэй туршада хонин ажалда хүдэлнэ. Үнгэрһэн жэлдэ тэрэнэй даадаг отарынхид үбһэ тэжээл багатай, хэды бэрхэшээлтэй байбашье, оролдосотойгоор ажаллажа, хонидоо хүсэ шадал һайнтайгаар ондо оруулаа.

Тиигээд мүнөө зунай бэлшээриин үедэ малаа шадамараар адуулна. КПСС-эй ЦК-гай болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалгатай эндэхид танилсажа, ерэхэ жэлдэ хонин бүриһөө хурьга абаха зорилго табинхай.

ЗАЛУУШУУЛАЙ ЗВЕНО

Залуушуул тэжээл бэлэдхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа байнхай. Колхозой комсомолой организаци эндэхи комсомол-залуушуулай звенодо даалгабари үгөөд, малшан А. Батуевай гүүртын 140-өөд хашарагта тэжээл бэлэдхүүлжэ байна.

Г. Тугутов,
хүдөө бэшэгшэ.

Түбэд орондо 403 хоног соо

Оронойһнай олдохоёо шухаг документнүүдэй дунда Буряадай эрдэм-шэнжэлэлгын комплексно институдай гар бэшэгүүдэй фондодо хадагалагдажа байһан хара коленкор гадартай бишыхан блокнот ехэ һонирхуулна. Тэрэ блокнодой дүрбэн зуу шахуу хуудаһан дээрэ жэжэхэнээр бэшэһэн бэшэг харанабди. Энэ хадаа Буряадай элитэ шэнжэлэгшэ Гомбожаб Цыбикович Цыбиковэй замайнь тэмдэглэл болоно. Тэрэниие уншаад байхадаа, авторыень үнэн зүрхэнһөө мэдэрхэ баатай болгодоно. Г. Ц. Цыбиков Центральна Түбэд худар аяншалха анха түрүүшын зам нээжэ, тэндэхи нюусые бүхы дэлхэйдэ элирүүлжэ үгөө.

Манай энэ зуун жэл хүрэтэр шахуу «үүлэнэй саана» халхалагдажа байһан Түбэд орон карта дээрэ ямаршье тэмдэггүй «сагаан талбай» байһан юм. Тэрэ хүрэтэр тэндэ Европын нэгэшье хүн хүлөө табяагүй байһан байгаа. Ондоо тээхи хүнэй тэрээн худар ябалга тон хорюултай байһан юм. Дэлхэй дээрэ таагдаагүй байһан тэрэ булан тухай зааханшье мэдээ абахые хүсэжэ, профессор А. М. Позднеевэй дурадхалаар, бүлгэмэйнгөө секретарь Д. В. Григорьевой туһаламжаар Ородой географическа бүлгэм тэрэ сагта эрдэмтэдэй дунда оройдоо мэдэгдээгүй байһан Агын малшан буряадай хүбүүн Гомбожабые холын аянда ябуулхаар түхеэрүүлбэ.

Тэдэнэр тушаан боложо тэрэ хүниие олоогүй. Тиихэ сагта «буса түрэлтэн» гэжэ нэрлэгдэдэг буряадай дүрбэн ухибүүд Шэтын гимназида ороһон байгаа. Тэдэнэрэй нэгэн Гомбожаб һүбэлгэн, хэшээл оролдолго ехэтэй һурагша гэжэ тоологдоһон юм. Дунда эрдэмтэй болон сасуугаа, бэлигтэ тэрэ хүбүүн хитад, манжуур, түбэд хэлэ өөрөө һураһан байна. Тэрэ үе соогоо Баруун Монгол худар аяншалаа. Һүүлээрнь Петербургын университедэй Зүүн зүгэй факультет нэгэдэхи шатын диплом болон алтан медальтайгаар дүүргэһэн байгаа.

Зүүн зүгтэхи арадуудай ажабайдал шэнжэлэгшэ залуу эрдэмтын дневник соо ехэ олон һони һонин зүйлнүүд тэмдэглэгдэһэн байха юм. 1899 оной эхээр Буддын мүргэлшэн ёһоор хубсалһан тэрэ аянша Хүреэһээ (мүнөө Улаан-Баатар) барайгар болон шара будаа худалдаһан Альшаанай монголнуудтай тэмээгээр Түбэд орон зорижо гараһан байна. Һаса хүрэтэр аяар 73 дабаа дабажа хүрөө. Тиихэдээ аянайнь жэн яаралгүйхэнөөр дабшажа, сүл губи, элһэн хада уула, тала дайдые гаталхадаа, уһа худагтай газарнуудаар, һуурин нютагуудаар тогтон байжа ябаа. Нэгэтэ тэдэнэр ехын шуургантай дайралдашоо. «Айһандаа элһээршье хушагдажа болохо байгаабди,— гэжэ блокнодтоо тэмдэглэнэ,— ашаагаа буулгангүй, унаагайнгаа жолооһоо шангаар барьяад, үглөөнэй 6 час хүрэтэр һуугаа, нойгообди». Тэдэнэр ушарһан бэрхэшээлые тэсэмгэйгээр дабан, урагшаа дабшаа. Үбэл үнгэрөө, хабар болоо, зун гараа. Тиигэһээр ябатараа һүүлшынгээ дабаанда хүрэбэ. Тиигэжэ замшад зориһон газартаа ерээ. Гээшье һаа, Түбэдэй түб хото тэдэниие баясхалан багатайгаар угтаа. Юуб гэхэдэ, тэндэ нүрөө үбшэн дэлгэршоод байгаа һэн.

Хэдэхэн хоногто амаржа, һуури байраяа олоһонойнгоо һүүлээр, Һаса хототой танилсаа, хиид сүмэнүүдээрнь ябаа. Дасан хиид соогуур гү, али байрадаа байхадаашье, мүн газаагуур ябахадаашье, дневнигтээ тэмдэг ходо табижа байгаа.

Гомбожаб Цыбиковичын замай тэмдэглэл Һаса тухай лабтай үнэн мэдээ түрүүшынхеэ асараа. Буряадай аяншын ажаглаһанай ёһоор, тэрэ хото Уй-чи гэжэ үшүүхэн бага голтой, үргэн талын дунда оршоно. Һаса хото хайша хайшаа модо хахад талмай ээлһэн, түхэреэн хэлбэритэй юм. Хотын тэг дунда Буддын дүрсэтэй хүшөө, алталмал оройтой сүмэ тобойно. Тэрэнэй хана гадар талаһаа бүтүү бүглүү. Хоёр ордонһоо бүридэһэн барилга тэрээндэ няалгаатай. Хойто таладань бага сүмэнь байгуулагданхай. Тэрээнһээ сааша энэ тэрэ заха үзүүрээрнь хубилгаашуулай ордон, дасангууд болон уг гарбалайнь түшэмэдэй байранууд баригданхай. Үмсын үсөөхэн байранууд хотын захаар табяатай. Эдэ бүхы барилгануудай дунда байса хабсагайн орой өөдэ абируулжа баригдаһан Далай-ламын үргөөн. Далай-ламын хүнүүдтэй бараалхадаг нэгэ үдэр Цыбиков тэндэ ороһон байгаа.

Гомбожаб Цыбиков Һасада байха зуураа, айхабтар ехэ ажал ябуулһан байна. Тиихэдээ этнографическа материал олоор суглуулаа. Арад зонойнь һуудал байдал тухай, ажал хүдэлмэри, эдеэ хоол, гэрэйнь байдал, үмдэхэ хубсаһан, гоёолто шэмэглэл тухайнь тодорхой мэдээ абаа. 235 үдэрэй туршада сагай уларилай хүйтэн дулаанай хэмжээе үдэр бүхэндэ гурба дахин тэмдэглээ. Түбэдэй номуудһаа найман үеын Далай-ламын намтар буулгажа бэшээ. Мүн элдэб хүшөө, сүмэнүүдэй ханануудта хитад, монгол, манжуур, түбэд хэлэнүүд дээрэ бэшэгдэһэн 19 бэшэлгэнүүдые буулгаһан байна.

Ламын шажаниие бии болголсоо гэжэ тоологдодог Цзонхабын зохёоһон «Ламарим» гэжэ түбэд хэлэн дээрэ бэшэгдэһэн ном замдаа ябахадаа оршуулжа эхилһэн байгаа. Тэрэ хүдэлмэрээ тэндэ байха зуураа үргэлжэлүүлбэ. Шажанда хабаатай шойрын (философиин), түүхын, медицинын, грамматикын талаар түбэд литературын 333 боти элдэб зохёолнуудые шэлэн олохо, тэрэниие дасангай типографида хэблүүлхэ талаар горьтойхон хүдэлмэри хэһэн байна. Тэдэ хүдэлмэринүүд тухай ойлгомжо үгэхын тулада эрдэмтэ 125 мянган хуудаһа уншажа гараһан байха юм.

Тиимэ ехэ ажал ябуулхадаа, эсэшэ сусашагүй хүсэн хэрэгтэй байхаһаа гадна, тон һэргэг байха бологдоо. Юуб гэхэдэ, бэеэ мэдүүлхэгүйн тулада ехэ наринаар ябаа. «Зарим түбэгшөөлтэй газарта ябажа ажаглалта хэхэдээ, хүн бү мэдэһэй даа, үгэ хүүр бү гараһай гэжэ жэхыгдээ» гээд дневник соонь бэшэгдэнхэй.

Һаса болон тэрэнэй хиид сүмэнүүдһээ гадна, Шигадзэ, Чжан-цзэ, Цзэтан хотонуудаар; мүн Брейбун, Сэрэ, Галдан, Дашилхумбо болон Самьяй гэжэ дасангуудаар ябаа. Тэрээгүүр ябахадаа, нютагайнь зоной байдалтай танилсажа, хараһан үзэһэнөө бэшэһэн байна. Тиихэдээ ажахы, гар үйлэдбэри, ажаһуудал, абари заншал, түбэдүүдэй мүргэл, тэрэшэлэн засаг захиргаанайнь гурим тухай тэмдэглээ. Тэрэ сагта орониие уг залгамжалагша изагууртан хүтэлбэрилжэ байгаа. Юрын хүнүүдэй экономическа болон политическэ эрхэ сүлөөгүй байдал, хүнүүдэй нэрэ хүндые буурулан доромжолжо байһан ябадал тэмдэглэгдэнхэй. Тэрэ дарлалтадань шажан ехэ нүлөө үзүүлээ.

Гомбожаб Цыбикович Түбэдтэ миил 403 хоногто байгаа. Табигдаһан зорилго дүүргэгдээд, гэртээ бусаха гэжэ шиидэбэ. Тиигээд суглуулһан юумэеэ бүрин бүтэнөөр Эхэ орондоо абаашаха баһа нэгэ ехэ ажал гараба. «Тэрэниие Түбэдэй сэмбээр һайса оройжо, үһэтэй арһан соо шадамараар оёхо хэрэг гараа. Юундэб гэхэдэ, бороо хурада, гүнзэгы уһа гаталхада норошохо байгаа ха юм. Оёдолойнгоо нүхөөр уһанай нэбшэн орохогүйн тулада крупчаткын гурил гахайн шуһантай зуураад, бүхы залгалаануудыень сүм няагаа.

1901 оной сентябриин 23-да Г. Ц. Цыбиков бусаха замдаа гараба. Холын аянда ябахадань элдэб ушарал тохёолдоо. Нэгэтэ үглөөгүүр бодон гэһээнь, ашааень тээжэ ябаһан хүн үгы болошоһон байгаа. Мэдэн гэһээнь, тэрэ хүниинь нүхэрөө талада хаяжархёод, ондоо хүнтэй хамтаран тэрьелшэһэн байба. Гэбэшье, Цыбиков удаадахи үдэрынь тэрэниие хүсөө. 1902 оной майн 15-да улаан тооһондо дарагдаһан жэн монголой хилэ дабажа, Хяагта хотодо бууһан байна.

Центральна Түбэдые шэнжэлхэ талаар эрдэмтэдэй түрүү зэргэдэ гараһан манай нютагай зоригто аяншан Гомбожаб Цыбикович Цыбиков өөрынгөө аяншалга дүүргээ. Петербургда болоһон Ородой географическа бүлгэмэй гэшүүдэй суглаан дээрэ өөрынгөө аяншалгын үрэ дүн тухай тэрэ түрүүшээр уридшалан мэдээсэл хэһэн байна. «Буддын шажанай мүргэлшэн Түбэдэй шүтөөндэ» гэһэн монографическа томохон зохёол бэлдэжэ, хэблэлдэ үгэһэн байха юм. Эрдэм ухаанай талаар элитэ ехэ баатаршалга гаргаһанайнь түлөө Ородой географическа бүлгэм өөрынгөө дээдэ хайра Н. М. Пржевальскиин нэрэмжэтэ шан тэрээндэ барюулһан байна. Тэрэнэй нэрэ хүндын тулада «Һаса ошохо аяншалгынь толотомо үрэ дүн гаргаһанай түлөө» гэһэн һиилүүртэй алтан медаль сохижо гаргаа. Зүүн зүгэй оронуудые шэнжэлэгшэ буряад аяншанай баатарлиг ябадал хэһэнэйнь ашаар эрдэмтэд Түбэд болон тэрэнэй ниислэл Һаса тухай тодорхой тухайламжатай болоо.

Саашадаа Г. Ц. Цыбиков монгол болон түбэд хэлэндэ залуушуулые һургаха хэрэгтэ өөрынгөө эрдэм мэдэрэлые зорюулһан байна. Түрүүшээр Владивостогой зүүн зүгэй институдта, удаань наһанайнгаа һүүлшын жэлнүүдтэ Эрхүүгэй гүрэнэй университедтэ профессорээр хүдэлбэ. Зүүн зүгэй оронуудые шэнжэлхэ эрдэм ухаанай хэрэгтэ тэрэнэй оруулһан оруулалтые манай арад баяр баясхалантайгаар һанажа ябахал.

К. БАЛДАЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: **мүнөөнэй түбэд зоной ламада аргалуулхаяа болижо, врачда хандадаг болоһониинь харуулагдана.**

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур

1962 оной июлиин 20.

Хилын саанаһаа

Н. С. Хрущев ухаансар бодомжотой байхые уряална

БЕРЛИН, июлиин 18. (ТАСС). Америкын бүлэг журналистнуудтай Н. С. Хрущевой хөөрэлдэһэн тухай ГДР-эй газетэнүүд түрүүшынгээ хуудаһануудта мэдээсэбэ. Бүгэдөөрөө, хүсэдөөр буу зэбсэг хуряаха, Германитай эбэй договор баталха, Баруун Берлинэй байдал һайжаруулха хүсэлтэй байһанаа Советскэ правительствын толгойлогшо үшөө дахин мэдүүлбэ гээд мүнөөдэрэй газетэнүүд бэшэнэ.

Н. С. Хрущев ухаансар бодомжотой байхые уряална гээд «Бауэрн-эхо» газетэ тэмдэглэбэ.

Эбэй договор баталха хэрэгтэ ямаршье заналта һаад ушаруулжа шадахагүй гэжэ «Трибюне» газетэ бэшэһэн байна. Ракетэнүүдые унагааха орёо нарин түхеэрэлгэнүүдэй Советскэ Союзда бии байһан тухай Н. С. Хрущев хэлэһэн юм. Тэрээниие нь «Дер морген» газетэ онсолон тэмдэглэбэ.

Ехэ анхаралтайгаар хандана

БУХАРЕСТ, июлиин 18. (ТАСС). Н. С. Хрущевой Америкын бүлэг журналистнуудтай хөөрэлдэһэн тухай Румыниин газетэнүүд ехэ анхарал табина.

Советскэ Союз хадаа ямаршье үедэ бүгэдөөрөө, хүсэдөөр буу зэбсэг хуряаха хэлсээ баталхаар бэлэн гэжэ «Скынтейя» газетэ бэшэнэ. Совет арадай материальна, оюун бодолой эрилтэнүүдые бүри һайнаар хангадаг болохын түлөө Советскэ правительствын оролдожо байһан тухай Н. С. Хрущев хэлээ һэн. Энээниие нь «Мунка» газетэ онсолон тэмдэглээ.

Н. С. Хрущевой Америкын журналистнуудтай хөөрэлдэһэниинь Бухарестын радиогоор дамжуулагдаа.

Хвалфьордур тохойдо уһан дай Америкын бааза бии болгохо буруушаана. Тиигэжэ тэндэ шалга эмхидхэгдэбэ. Зураг дээрэ: Рейкьявик город орожо ябана. доогуур ябаха атомна онгосонуутүсэбүүдые Исландиин хүн зон буруушаалтын хоёр үдэрэй аяншалгада хабаадагшад

ТАСС-ай фотохронико.

Женевэдэхи зүблөөн

ЖЕНЕВЭ, июлиин 17. ТАСС-ай тусхай корреспондент Я. Мазор мэдээсэнэ:

Буу зэбсэг бүгэдөөрөө, хүсэдөөр хуряаха талаар хойшолуулашагүй хэлсээ баталха хэрэгтэ зүблөөндэ хабаадагшадай хоёр ондоо хараа шугамтай байһаниие 18 гүрэнүүдэй хабаададаг комитедэй мүнөөдэрэй пленарна заседани тодорхойлбо. Тиигэжэ социалис оронууд шадаал һаа түргөөр энэ асуудалые шиидхэхэ хүсэлтэй. Харин баруун гүрэнүүд Женевын хэлсээе ямаршье аша үрэгүй хооһон хөөрэлдөөн болгохо зорилготой.

Зүблөөнэй саашанхи хүдэлмэри тухай асуудалые зүбшэн хэлсэхэ үедэ энэ хоёр ондоо хараа шугам тодорһон байна. Зүблөөнэй үзэмжэдэ табигдаһан хоёр проектые статья статьягаарнь зүбшэн хэлсэхэ шухала гээд Румыниин, Чехословакиин делегаци һанамжалаа. Харин тиихэдэ Англиин түлөөлэгшэ Дж. Годбер договорой проектнүүд тухай бэшэ, харин буу зэбсэг хуряалгын зарим техническэ асуудалнууд тухай зүбшэн хэлсэе гэжэ дурадхаһан байна бшуу. Буу зэбсэг хуряалгын ямар техническэ асуудалнуудые зүбшэхэб гээд тэрэ тодорхойлбо.

Баруун гүрэнүүдэй энэ зүблөөндэ гаргаһан аашануудай ямар зорилготой байһаниие Румыниин, Чехословакиин түлөөлэгшэд элирхэйлэн харуулба.

Ядерна туршалгануудые болюулха тухай асуудалда мүнөөдэрэй заседанида горьтой анхарал хандуулагдаба. Энэ зорилгые бэелүүлхэ хэрэгтэ США СССР хоёр харюусалгатай гээд Индиин делегат А. Лал тэмдэглэбэ. Энэ асуудалаар бэеэ дааһан 8 гүрэнүүд тусхай меморандум дурадхаһан байгаа. Энэ меморандумые хэлсээнэй үндэһэ һуури болгохо гээд гансашье СССР бэшэ, харин США зүбшөөһэн юм гээд Индиин делегат үргэлжэлүүлбэ. Зүгөөр США мүнөө энэ шухала асуудалые шиидхэнгүй үнгэргэхэ һэдэлгэ гаргана гэжэ Индиин делегат тэмдэглээ.

США-гай түлөөлэгшэ А. Дин США-гай баримталдаг хараа шугамые һайн талаһаань тодорхойлон харуулха һэдэлгэ гаргаа. 1961 оной апрелиин 18-да оруулһан хуушанайнгаа дурадхалнуудые США буруушаанагүй. Бэеэ абанги 8 гүрэнүүдэй гаргаһан меморандумые ядерна туршалгануудые болюулха асуудал шиидхэхэ үндэһэ һууринуудай нэгэн болгохо ёһотой гэжэ США-гай түлөөлэгшэ үргэлжэлүүлбэ.

Ядерна зэбсэг туршалга хорихо асуудалнуудые шиидхэхэ үндэһэ һууринуудай нэгэн энэ меморандум болохо гэжэ США-гай делегадай мэдэрһэниие хараада абаха хэрэгтэй гээд СССР-эй делегациин толгойлогшо В. А. Зорин хэлэбэ. Ядерна туршалгануудые болюулха асуудалаар США-гай ондоо хараа бодолтой байһаниинь мүнөөдэрэй заседанида тодорхойлогдобо.

Хорошо аашануудай гуламтые усадхаха

БЕРЛИН, июлиин 17. (ТАСС). Баруун гүрэнүүдтэ зорюулагдаһан советскэ ното тухай Берлинэй бүхы демократическа газетэнүүд мүнөөдэр түрүүшынгээ хуудаһануудта мэдээсэбэ. Германитай эбэй договор баталжа, Баруун Берлинэй байдалые хойшолуулашагүйгөөр һайжаруулха шухала гээд советскэ ното соо хэлэгдэнхэй. ГДР-эй дотоодын хэрэгүүдтэ газаа тээһээ оролсохо ябадалые Советскэ Союз сэхэ шууд буруушаана гээд «Нейес дейчланд» газетэ бэшэһэн байна.

«Баруун Берлинэй асуудалые СССР хойшолуулангүй шиидхэхэ хүсэлтэй», «Хорого аашануудай гуламтые усадхаха хэрэгтэй» гэһэн гаршагуудые бусад газетэнүүд хэбэ.

СССР-эй элш...
США-гай през...
Кеннедиштэй у...

ВАШИНГТОН, ... (ТАСС). США-гай ... Дж. Кеннедиин ... СССР-һээ США-да ... шэн сайд А. Ф. Доб... гаан байшанда ... уулзаба. А. Ф. До... Берлинэй байдал ту... зэбсэг хуряалга, Ла... президент хөөрэлдэ... нэй уулзаһанай һүү... гаан байшангай пр... тарь П. Селинджер ... дентнүүдтэ мэдүүлээ.

Һунгалтад...
коммунистнууд...

ТОКИО, июли... (ТАСС). Захиргаана... органуудай һунгал... коммунистнууд амжа... лаба гээд «Акахата... мэдээсээ. Коммунис... нютагай организаци... түлөөлэгшэд Сагава... суглаанда оруулагда... мунист Насиоси Вата... шэ Курэха городой ... палитедтэ түрүүшы... гагдаа.

Татикава городой м... литедтэ һаяхан һунга... бо. Энэ городто дүтэ... рикын сэрэгэй бааз... юм. Тус городой к... кандидадуудай түлө... хиһаа 2,5 дахин олон... гаа үгэбэ. Татикав... муниципалитедтэ хоё... нистнууд һунгагдаа.

Августын 12...
Алжирай Нацио...
суглаанда һунга...

ПАРИЖ, июли... (ТАСС). Фрас Пресс... вын корреспонденты... һаа мэдээсэһээр, ор... циональна суглаанда... һунгуулиин хуулине... Саг зуурын гүйсэдхэ... үсэгэлдэр үдэшэлэн һ... Энэ һунгалтань авгу... то бүхы орон дотор ... болохо байна. Списо... дэ кандидадуудай ... нэгэ хуби европеецү...

Национальна сугла... депутадууд һунгагда... нэй 16-ниинь европее... ха юм.

Национальна сугла... путадуудые һунгахат... референдум үнгэргэ... на.

Демократическа...
хүсэнүүдые нэгэд...
түлөө

ПАРИЖ, июли... (ТАСС). Сенатор-к... Жак Дюкло үсэгэлд... та үгэ хэлэбэ. Дем... харша хубилалта ко... да хэхэ гэһэн де Гол... вительствын зорилг... Дюкло буруушаагаа... байһаншье конститу... зоной демократическа... нүүдые хаһана гээд ... ло үргэлжэлүүлбэ. ... цине хубилгаха ... ёһоор, ганса нэгэн х... саг түрэ улам шанга... парламент хадаа п... ствын шиидхэбэринүү... лэ тэмдэглээд байдаг... болохо гэжэ сенат... нист хэлэбэ. Мүнөө ... хүн гүрэн түрые хүт... ябуулна. Монополин... хүсэлтэй гэжэ Жак Д... гэлжэлүүлбэ.

Политическэ засаг... фашис шэнжэтэй бол... далтай коммунистну... тэмсэжэ болохогүй г... хо хэрэгтэй гэжэ Ж... тэндэ мэдүүлбэ.

Ганса нэгэн хүнэй ... рэ тогтоохо ябадалт... хын түлөө бүхы дем... ска, республиканска ... дые нэгэдүүлхэ шу... Жак Дюкло уряалаа.

Редакторай о...
М. Н. Ни...

Манай адрес, телефон...

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора — 46-32, зам. редак... 32-74, ответ. секретаря—27-37, отделов партийной ж... пропаганды—24-74, сельского хозяйства и советского ... тельства—47-59, промышленности, транспорта, информ... 35-14, культуры, литературы и искусства—34-05, ... и рабселькоров—40-49, отдел переводов и коррек... — 35-95, бухгалтерия — 37- 32. Для междугор... переговоров—16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерства ку... Бурятской АССР.

Н00929. Зак. № 338